Թիւ 7745   14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1911   ՈՒՐԲԱԹ   27 Octobre 1911   N. 7745   نومرو ٧٧٤٥ ١٤ تشرین اول ١٣٢٧ جمعه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - ԳԱԼԱԹԻԱ
آره ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره کین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیأتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ١٠٠ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գաւառներու համար	100	54
Արտասահման »	85	20 Ֆր.

نسخه‌سی ١٠ پاره
10 ՓԱՐԱ.

آره ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ   FONDE EN 1883   بازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشر اولونور . تاریخ تأسیسی ١٨٨٣

ՔԻՉ ԽՕՍԻՆՔ
ՈՒ
ԳՈՐԾ ՏԵՍՆԵՆՔ

Հաւանական է որ այսօր ալ մեծամասնութիւն ունենայ Ազգային Ժողովը, որովհետեւ օրակարգին մէջ գտնուող խնդիրը անմիջական որոշման մը կը կարօտի և մեր երեսփոխանները պիտի փորձեն իրենց անտարբերութիւնը թօթափել և փութալ Ղալաթիոյ խորհրդարանը։

Եթէ ես ըլլայի Ազգային Ժողովի ատենապետը, այսօր ատեանը բանալով սա խօսքերը կ'ուղղէի ժողովականներուն,

— Յարգելի երեսփոխաններ, գիտէք որ այսօրուան մեր տեսնելիք գործը պիտի ըլլայ պատգամաւորի ընտրութիւնը. ատկէ առաջ ուրիշ որոշում մըն ալ ունինք առնելիք այն է թէ Ժողովը նախապէս ցոյց պիտի տա՞յ իր կաթողիկոսական ընտրելիները, թէ ազատ պիտի թողու իր պատգամաւորը իր խղճին համեմատ քուէ տալու։ Յունիս 8ի և նախորդ նիստերուն մէջ արդէն այդ մասին թէր ու դէմ երկարօրէն խօսուեցաւ, հետեւաբար հարկ չի կայ կրկին տըռատըռ ընելու։ Միտքերը լուսաբանուած են և ամէն մարդ կարծիքը շինած է. ասկէ ետքը ով որ այդ նիւթին վրայ խօսի արդէն ըսուած խօսքերը կրկնած պիտի ըլլայ և միմիայն յարգելի երեսփոխաններուն պատկառելի գլուխները պիտի արդուկէ։ Ուստի կ'առաջարկեմ այժմէն վիճաբանութիւնը փակուած նկատել և ձեռամբարձ քուէարկութեամբ որոշում մը տալ, ուրկէ անմիջապէս ետքը կրնանք ձեռնարկել նաեւ կաթողիկոսական պատգամաւորի ընտրութեան և այսպիսով կէս ժամուան մէջ երկու խնդիր լուծել։ Կղպեցէ՛ք ձեր բերանները և թեւերնիդ վեր առէք։

Այո՛, այս օրուան նիստը այս ձեւով պէտք է բանալ, եթէ գործ տեսնելու միտք ունինք։

Քուէարկութեան արդիւնքը նպաստաւոր պիտի ըլլայ հաւանօրէն անոնց որոնք կ'ուզեն որ Ազգային Ժողովը իր կաթողիկոսական քանտիտան ցոյց տայ նախապէս։ Արդէն Ժողովը այդ մասին անգամ մը իր վճիռը տուած է, ըստ իս, բոլորովին անհարկի էր կրկին այդ խնդրին վերադառնալը։

Բարեկամս, Վահան Թէքէեան որ հակառակ կարծիք ունի և կ'ուզէ որ կաթողիկոսական պատգամաւորը ազատ թողուի իր քուէն ուզածին տալու և նոյնիսկ պատգամաւորի մը համար տեսակ մը նուաստութիւն կը համարէր քուէ տանողի պարզ դերը, այժմ դժուարին կացութեան մը մատնուած է։ Յայտնի է որ Թէքէեան Եգիպտոսի կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուեցաւ, ինչպէս ծանուցինք արդէն։ Արդ, Եգիպտոսի համագումար ժողովը որ տեղի ունեցած է Հոկտ. 15, Կիրակի օր, Աղեքսանդրիոյ Առաջնորդարանին մէջ նախագահութեամբ Գեր. Մկրտիչ Եպիսկոպոս Աղաւնունիի և ատենապետութեամբ Սեդրակ էֆ. Դաւիթեանի, կաթողիկոսական ընտրելիներու մասին խորհրդակցութիւն կատարելով միաձայնութեամբ ընտրելի որոշած է Էջմիածնի Սինոդի անդամ և Ատրպատականի առաջնորդ Գեր. Տ. Կարապետ Եպիս. Տէր Մկրտիչեանը և Վանայ առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Յովսէփ Արքեպիս. Սրբաճեանը։ Իսկ քառանուն ցանկի համար նշանակուելիք միւս երկու ընտրելիները թողուած են պատգամաւորին խոհականութեանը։

Այս պարագան ցոյց կուտայ նախ թէ Եգիպտացիները խապար չունին իրենց ըրածէն, երկրորդ թէ երբ գաւառական ժողով մը իրեն իրաւունք կուտայ կաթողիկոսական քանտիտաները որոշելու, մեր Ազգային Ժողովը ա՛լ աւելի պէտք է որ այդ իրաւունքը ինքն ալ ի գործ դնէ։

Եւ եթէ մինչեւ հիմա մեր Ազգային Ժողովը փութացած ըլլար իր կաթողիկոսական ընտրելին հռչակելու, հաւանօրէն Եգիպտոսի համագումարն ալ այդպիսի ծիծաղելի ընտրութիւն մը չպիտի ընէր և իր պատգամաւորը դժուարին կացութեան մը չպիտի մատնէր։

Բայց դեռ ատեն ունինք մեր զանցառութիւնը դարմանելու, միայն թէ հարկ է աճապարել։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՂԱԿԱԼ
Տ. ԳԷՈՐԳ ԱՐՔԵՊՍԿ. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆՑ

Գէորգ Արքեպիսկոպոսը ծնուել է Թիֆլիզում 1877 թուի օգոստոսի 28ին ազնուական ծագումից։ Գրագիտութիւնը սկսել է Կարապետ վարժապետ Բլխախեանցի վարժարանում, ուսել է Դաւիթ Արզանեանի պանսիօնում հայերէն, գաղղիերէն և գերմաներէն, ուսման ընթացքը աւարտել է Թիֆլիզի կլասիքական (այժմ առաջին) գիմնազիայի եօթներորդ դասարանում։ Յետոյ երբ մայրն ու մերձաւոր ազգականները հոգում էին բարձրագոյն կրթութիւն տալ կամ պետական ծառայութեան մէջ հաստատել, ուր կարող էր շնորհիւ ընդարձակ ծանօթութիւնների շուտով առաջ գնալ, Գէորգ Սուրէնեանը սիրելով ազգային Եկեղեցին, ուխտում է նուիրուել Եկեղեցու ծառայութեան։ Ուստի 1868 Թ. լսելեայն գալիս է Ս. Էջմիածին, ներկայանում է Գէորգ Դ. կաթուղիկոսին, յայտնում է իր ուխտը Նորին Սրբութեան, որը ուրախութեամբ ընդունում է Գէորգ Սուրէնեանցին և նոյեմբերի 1ին Սինոդի հրամանով կարգւում Մայր Աթոռի ժառանգաւորաց դպրոցի աշխարհագրութեան, ընդհանուր պատմութեան և թուաբանութեան ուսուցիչ։

Գէորգ Սուրէնեանը իր ջանասիրութեամբ, համեստութեամբ և օրինակելի կարգապահութեամբ կարճ ժամանակում արժանանում է երջանկայիշատակ Գէորգ Դ. կաթողիկոսի վստահութեանը, և Նորին Սրբութեան օրհնութեամբ՝ նոյն 1868 Թ. դեկտեմբերին ընդունում է Մայր Աթոռի միաբան և նոյն օրը ձեռնադրւում է սարկաւագ։ Ուսուցչութիւնը Մայր Աթոռի ժառանգաւորաց դպրոցում, երեքամեայ սարկաւագութեամբ, սպասաւորութիւնը Մայր Տաճարում, և գիտակցութիւնը թէ Եկեղեցու լաւ պաշտօնեայ լինելու համար պէտք է գիտենալ Եկեղեցու կարգ-կանոնները, վարդապետութիւնը ու պատմութիւնը պսակւմն Գէորգ սարկաւագի ջանքը յաջողութեամբ, որին անձամբ հասու լինելով երջանկայիշատակ Գէորգ Դ. կաթողիկոսը, որ այսպիսի խնդիրներում շատ զգոյշ էր, տալիս է իր օրհնութիւնը և բարեհաճութիւնը։ Գէորգ սարկաւագը 1871 Թ. ապրիլի 15ին ձեռնադրւում է աբեղայ, իսկ 1872 Թ. մայիսի 3ին ստանում վարդապետական մասնաւոր իշխանութիւն, նախընթաց մեծ պասին Վաղարշապատի եկեղեցում մի քանի անգամ քարոզելուց յետոյ։

Գէորգ վարդապետ Սուրէնեանը, որ իր Ս. Էջմիածնի գալուց անմիջապէս յետոյ կարգուել էր ժառանգաւորաց դպրոցի ուսուցիչ Գէորգ կաթողիկոսի օրհնութեամբ 1870 Թ. յունուարի 30ին նշանակւում է տպարանական նորակազմ ժողովի անդամ Սինոդի 1872 Թ. մարտի 28ի հրամանով նաեւ ժառանգաւորաց դպրոցի տեսուչ։

Տպարանական ժողովի անդամութիւնից արձակւում է 1874 Թ. մայիսի 25ին և նոյն իսկ օրը Գէորգ կաթուղիկոսի բարեհաճութեամբ՝ ուղեւորւում է Բեսսարաբիայի թեմը բացուելիք ճեմարանի համար ընդունակ աշակերտներ ընտրելու։ 1874 Թ. սեպտեմբերի 28ին կարգուելով նորաբաց ճեմարանում ընդհանուր պատմութեան և աշխարհագրութեան ուսուցիչ՝ արձակւում է ժառանգաւորաց դպրոցի ուսուցչութիւնից ու տեսչութիւնից։

1875 Թ. հոկտեմբերի 4ին Գէորգ Կաթուղիկոսի օրհնութեամբ և Սինոդի հրամանով Գէորգ վարդապետ Սուրէնեանը կարգուած է Ղարաբաղի թեմի ժամանակաւոր կառավարիչ և այնտեղի հոգեւոր թեմական դպրանոցի տեսուչ։ Շուշի և Լանքարան քաղաքներում բացեց օրիորդական դպրոցներ։ Մինչեւ այս (1868—1875) Գէորգ վարդապետը պաշտօնավարելով դպրոցական ասպարիզում, որպէս ուսուցիչ և տեսուչ, պարապում է գրականութեամբ եւս. նա թարգմանում և տպում է Իլովայսկու ընդհանուր պատմութիւնը, որ այն ժամանակ պետական միջնակարգ դպրոցներում ընդունուած դասագիրք էր, աշխատակցում է «Արարատ» ամսագրին՝ թարգմանական յօդուածներով։

1877 Թ. յունուարի 31ին Սինոդի հրամանով Գէորգ վարդապետ Սուրէնեանցը կարգւում է Վերին-Ագուլիսի Ս. Թովմայի Առաքելոյ վանքի վանահայր և երկու սեռի ծխական դպրոցների ուսուցիչ և տեսուչ։ «Պատկերներ Րաֆֆիի կեանքից» գրքոյկում տպեալ Աղէքսանդրապոլ 1904 Թ. տպարան Ա. Մ. Մալխասեանցի երես 127 Րաֆֆին Վերին-Ագուլիսում ուսուցիչ եղած ժամանակ Սուրէնեանց Գէորգ վարդապետի մասին գրում է հետեւեալը. «Վանքի գաւթում է (Ս. Թովմայ-Առաքելոյ) նաեւ տղայոց դպրոց, այստեղ է կենում և վանահայրը Հայր Սուրէնեան վարդապետը, որ միանգամայն թէ՛ փոխ-Առաջնորդ է և թէ տեղւոյս երկսեռ դպրոցների տեսուչ, այլ և դասեր ունի աշխարհագրութիւնից և ընդհանուր պատմութիւնից։ Հայր Սուրէնեանը մի երիտասարդ կրօնաւոր է, որ վարդապետական վեղարի տակ պահպանել է ուսանողի և ուսումնականի մաքուր բնաւորութիւնը։ Շատ եռանդով և ազնիւ մարդ է»։

Այս պաշտօնում մնում է մօտ 2 տարի, այնուհետեւ 1878 Թ. հոկտեմբերի 12ին Սինոդի հրամանով կարգւում է Աղէքսանդրապոլի փոխանորդ, այնպիսի ժամանակ, երբ այնտեղ կրքերը սաստիկ յուզուած էին և ժողովուրդը երկպառակուած, իր պաշտօնը վարում է Գէորգ վարդապետը մեծ զգուշաւորութեամբ։ Այդ ժամանակ հիմնարկւում է վիճակային դպրոցի շէնքը և Ս. Աստուածածնի աւագ եկեղեցին։

Աղէքսանդրապոլի փոխանորդութիւնից յետոյ Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսի օրհնութեամբ և Սինոդի 1881 Թ. յունիսի 1ի հրամանով Գէորգ վարդապետը կարգւում

اتفاق سیاسی
ایکیسندن هانکیسنی انتخاب ایتملی؟

اتفاق مثلثی می یوقسه ائتلاف مثلثی می؟ انتخاب ایتملی، بوجهت اویله بر مسئله‌درکه بر قرار قطعی ویرمك اوزره عریض وعمیق ملاحظه‌لر اجرا ایدیلوب، نه قدر ده تدقیق ایدلسه سزادر .

حقیقةً دنیانك اك بیوك سیاسیلری ناظرلریمزك موقعنده بولنمش اولسه‌لرایدی چوق تردد ایده‌رك، بر قرار ویرمزدن اول زیاده‌سیله تأمل ایده‌جکلردی . زیرا احوال اودرجه نازك، مغلق وصعب الحل بولنمقده‌درکه عادتا آکلامق قابل اولاماز .

شمدی روح مسئله‌یی حل وتدقیق ایده‌لم : اول امرده، حال حاضرده طربلس غربی غصب ایده‌رك، بزمله حال حربده اولان ایتالیا دخی اتفاق مثلث داخلنده بولندیغنی درمیان ایده‌لم .

ائتلاف مثلثده دخی روسیه بولنمقده‌درکه دولت عثمانیه‌یه عصرلردنبرو بر دشمن اولمش واك زیاده ضرر وزیانلر ایراث ایتمشدر .

روسیه ولایات عثمانیه‌دن بعضیلرینی غصب وبعضیلرینی دخی استقلالیته واردیره‌رق، اراضیء عثمانیه‌یه کوز دیکمه‌دن کری طورمامشدر .

معمافیه روسیه‌نك وضعیتی خصوصنده شمدیلك برشی سویله‌یه‌مه‌یز، زیرا دولت مذکوره حال حاضرده بزمله ایتالیا کبی بر محاربه‌ده بولنمقده‌در .

آوروپانك ایکی کتلهٔ معظمه‌سنه بردفعه دها عطف نظر ایده‌جك اولور ایسه‌ك، برنده حکومت عثمانیه‌یه عصرلردنبری دوست ومدافع اولان واونك ایچون قریم محاربه‌سنده قان بیله دوکن فرانسه وانکلتره‌یی ودیکر کتله‌ده ایسه اون بش یکرمی سنه‌دنبرو کندینی ترکیانك حامیسی کوسترن آلمانیایی، وساردنیا حکمدارلغنك عنوانی دها او وقتلر طاقمقده بولنان وترکیانك خلاصی ایچون قریم محاربه‌سنده قان دوکمش ایتالیایی دخی کوروروز .

بالخلاصه آلمانیا ایمپراطوری، آوروپانك هیچ بر حکمدارینك یاپامادیغی شیلری یاپدی .

ایمپراطور مشار الیه بالذات استانبوله کلوب، اسلام خلیفه‌سنی زیارت ایده‌رك، اویله تظاهرات توجهکارانه کوستردی که بتون عالم اسلام بو توجهدن طولایی مع زیادةٍ ممنون ومنشرح اولدی .

ترکیانك آلمانیادن نه قدر مستفید اولدیغی هرکسجه معلوم بولندیغی جهتله، بوکا دائر تفصیلات ویره‌رك، معروفی تکراراً تعریف ایتمك کلفتنی اختیار ایتمه‌یورز .

هم اتفاق مثلث هم‌ده ائتلاف مثلثده ترکیانك دشمنلری ودوستلری بولندیغندن، ایکی کتله میانه‌سندن بر انتخاب ایتمك ظاهراً پك کوچ کورنمکده‌در .

مع مافیه بر نقطه واردرکه شاید دقتلیجه نظر اعتباره آلنه‌جق اولور ایسه، بو صعوبته بر نهایت ویرلمك اوزره بر چارهٔ نجات همان ذهنلره متبادر ایدر .

مذکور نقطه، هانکی جهتك حقوقنه ترکیانك موجودیتنی، استقلالیتنی وتمامیت ملکیه‌سنی مدافعه ایتمك موافق بولندیغنی تدقیق ایتمك جهتیدر .

چونکه بیلمش اولملی‌که زیاده‌سیله عملی اولان عصر حاضرده بر فرد دیکرینه ویاخود بر دوست دیکر بر حکومته منافع خصوصیه‌سی کبی بر عامل اولمادقجه هیچ بر صورتله نه دوست نه‌ده متفق اولور . خصوصیله بر اتفاق عقد ایتمکه آماده بولنان دولت حال محاربه‌ده بولنسه، منافع خصوصیه پك زیاده میدانه چیقار .

دیمك‌که بوقبیل بر اتفاقی قبول ایدن همان حرب تضییقنی درعهده ایدوب، بوکا مقابل نه‌کبی منافع مأمول ایده‌جك؟ وبو منافعی کندینی اتفاقه دعوت ایدندن‌می یوقسه اونك دشمنندن‌می تأمین ایده‌جك ؟

وقایع واحوال سیاسیه‌دن آز چوق خبردار برکیمسه بزمله عقد اتفاق ایتمکه قالقشه‌جق اولان دولتك اول امرده منافع خصوصیهٔ مذکوره‌نك پشیناً بزدن مأمول وتأمین ایده‌جکنی آکلایه‌بیلیر .

بناءً علیه، بزدن آز منفعت بکله‌یوب، اوکا مقابل دها مهم منافع تأمین ایده‌جك اولان کتله ایله عقد اتفاق ایتملی‌یز .

بالطبع ائتلاف مثلث حقوق ومنافعمزه دها زیاده الویرشلی‌در، زیرا من القدیم فرانسه وانکلتره، ترکیانك بحرانلی دقیقه‌لرنده معاونت ومظاهرته شتاب ایتمشلردر .

اتفاق مثلثدن هیچ بر منفعت اولمادیغنی تکرار ایتمك زائددر . چونکه بالمقابله برشی ویرمیه‌رك، تأمین منافع ایتمك ایسترلر .

ذاتاً اتفاق مذکورك بر عضوی اولان ایتالیانك حرکتی میدانده‌در .

زمامداران اموریمز اکر جداً بر اتفاقه داخل فکرنده ایسه‌لر، تأمین حقوق ومنافع عثمانیه ایچون بو نقطه‌لرك نظر اعتباره آلنماسنی شدیداً آرزو ایده‌رز .

---

(١٦٦)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

اوچنجی قسم
سقوطه طوغرو
اوچنجی فصل
چوللر ایچنده

— ابو حسن مجروح‌می اولدك ؟

— اوت ! ظن ایدر ایسم آلمش اولدیغم جریحه موجب موت دکلدر .

قارشودن آتیلان دیکر بر قورشون شیخ صلاحك یانده بوغوشمقده اولان دیکر بر بدوی‌یی یره سردی .

بویله‌جه ویرلمش اولان ایکی قربان بدویلری دها زیاده بر غلیان وهیجانه کتیره‌رك، رفیقلرینك انتقامنی چیقارمق اوزره دها شدتلی صورتده، قورشون آتمقده ایدیلر .

اشبو هزیمت شیخ صلاحی بر آن مأیوسیته غرق ایتدی وحشیجه باشنی صاللایه‌رق :

— قارشومزده‌کیلر بزدن مکمل تسلیح ایدلمش وپك کوزل نشان آلمقده‌درلر ...

فی الحقیقه سامع بکك چته‌سی اوچ کشی غائب ایتدیکی حالده دیکرلرندن هنوز هیچ بر ضایعات وقوعبولمامشدی .

شیخ صلاح آرقه‌داشلرینه خطاباً :

— دها زیاده یاقلاشماق الزمدر .

عکس تقدیرده هیچ برشی یاپه‌مه‌یه‌رق ... بر بر بوراده دوشه‌جکز ... الله یاردمجیمز اولسون !

بوسوزلری متعاقب چته سلاح آته‌رق، حرکتنی تسریع ایتدی .

سامع بك بوسبوتون یورغون بر حال ایله آنجق دوه‌سنی یوروته‌بیلیور ایدی، وکندی قوتی الدن چیقارمامق اوزره فوق البشر سعی وغیرتلرده بولنیوردی .

بالطبع کندی اولدیغی یرده قالوب، آرقه‌داشلرینك ایلرو کیتمه‌سنی ترجیح ایده‌جکدی فقط بویله بر حال دنائت اولاجغی کبی بدویلرك غوغا ایتمك اوزره مکنتنی سوندوره‌جکدی، بناءً علیه بتون قوتی طوپلایه‌رق، غوغا ایتمکده اولانلرك آرقه‌سندن یورودی . بدویلر باروت قوقوسندن سرخوش اوله‌رق تهدیدکارانه آوازه‌لر ایله یورومکده ایدیلر .

بویله بر وحشی هجوم قارشولرنده‌کیلری شاشیرتدی .

اونلرده یرلرندن بر خطوه بیله کری کیتمه‌یه‌رك، سلاح ایله مقاومت ایتمکده دوام ایتدیلر .

بودفعه‌ده قورشونلرك صیق صیق آتلماسندن، بدویلردن ایکی کشی دها یره یووارلاندی .

صوکره دیکر بر قورشون اوچنجی بر بدوی‌یی دخی یره سردی .

شیخ صلاح بردنبره دوه‌سنی کری‌یه چویره‌رك :

— آرقه‌داشلر قاچیکز ! دیدی .

کندیلرندن بش کشی یاره‌لنمش ویاخود فوت ایتمش اولدیغندن، اختیار بدوی تعقیبی آرتق دوام ایتمك غیر قابل اولدیغنی کورمکده ایدی . دشمنك هم سلاحلرك مکمل اولمسیله هم‌ده نشان آلمق جهتیله، کندیلرندن قوتلی اولدیغی واضح صورتده کوریلیوردی . بوسببدن فرار امرینی ویروب، کندی دخی دیکرلرینه نمونه اولمق اوزره، کری دونوب، سریع صورتده دوه‌سنی قوشدورمغه باشلادی، دیکر بدویلر دخی بویله‌جه کری دوندیلر .

سامع بك کری دونمکه مجبور اولوب مأیوسانه بر حرص ایله بدویلرك آرقه‌سندن کیتمکده ایدی .

دشمن چته‌سی بر آن بلا حرکت طوروب، سلاح انداختی کسلدی، بر آز توقفدن صوکره ظن ایدرسك که بالمذاکره، بدویلری تعقیب ایتمك قرارینی ویردی، زیرا بردنبره اونلری تعقیب ایتمکه باشلادی .

شیخ صلاح وآرقه‌داشلری تهلکه‌نك نه قدر جسیم اولدیغنی دریش ایده‌رك، دوه‌لری شدتلی صورتده یوروتدیرمکه باشلایوب، حدسز حدودسز چولده بردنبره تارومار اولدیلر .

بدویلردن کری قالمش اولان سامع بك قاچانلر اره‌سنده شیخ صلاحی کوره‌رك، اونك آرقه‌سندن کیتمك اوزره اطرافنه باقدیغنده شاشیروب قالدی، وکندیسی دخی علی العمیا دوه‌سنی ایلرو سورمکه مجبور اولدی .

بدویلرك بویله بردنبره تارومار اولمسی تعقیب ایتمکده اولان چته‌یی شاشیرته‌رق، آرتق مذکور چته دخی بدویلرك آرقه‌سندن قوشمقدن واز کچدی .

یالکز تعقیب چته‌سندن بری سامع بکك منفرداً کری قالدیغنی کوره‌رك، دوه‌سنی ایلرو سوردی .

عبدالحمیدك بندهٔ صادقی کلمکده اولان دشمنی کوروب، فرار ایتمك ایسته‌دی، فقط اوزرنده آرتق طاقت قالمامشدی، راکب اولمش اولدیغی دوه‌یه انجق برقاچ ضربه اورابیلدی ایسه‌ده زواللی حیوان نره‌یه کیده‌جکنی شاشیرمشدی .

بدویلر بوسبوتون کوزدن نهان اولمشلر .

ویالکز افقده سیاه نقطه‌لر مشاهده اولنمقده ایدی . بردنبره سامع بکك ارقه‌سندن بر سلاح پاتلادی، صوکره بر دها وبونی متعاقب اوچنجی بر قورشون سامع بکك راکب اولدیغی دوه‌یی چوکدوروب، یره ده‌ویردی . قورشونلر دوه‌یی ایاقلرندن جرح ایتمشدی .

سامع بك دوه‌دن اشاغی اتلایوب دوشمش اولان تفنکنی تحری ایتمکه باشلادی، لکن تفنکنی بولوب، اونی یردن المق اوزره، اکیلدیکنده دیکر بر قورشون کندینی دخی صاغ قولندن یاره‌لادی .

کسکین بر فریاد ایله صول الی مجروح اولان قولنه کوتوردی . واویله‌جه قیمیلدانمقسزین اولدیغی یرده قالدی .

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبعی ممنوعدر

է Երեւանի հայրապետական թեմի փոխթեմակալ և 1882 թ. մայիսի 9ին 35 տարեկան հասակում Գէորգ Դ. Կաթողիկոսից ձեռնադրւում է եպիսկոպոս և իր պաշտօնը վարում է խղճի մտօք, արձագանգ տալով ժողովրդի լաւագոյն բղձերին և եկեղեցու շահերին և նորոգել տալով Երեւան քաղաքում բոլոր եկեղեցիները և թեմական դպրանոցը, որ մինչև այդ միայն երեք դասարաններ ունէր, լրիւ վեց դասարանեան է դարձնում։

Գէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեանցը Մակար Կաթողիկոսի առաջարկութեամբ՝ 1886 թ. դեկտեմբեր 4ին բարձրագոյն հրամանաւ հաստատւում է Աստրախանի թեմակալ Առաջնորդ։ Այստեղ Գէորգ եպիսկոպոսը իբրև ռուս լեզուն գիտեցող ժողովրդականութիւն է ստանում թէ՛ հայ և թէ ռուս հասարակութեանց մէջ։ Նա լաւ յարաբերութիւն է հաստատում պետական պաշտօնեաների հետ և տիպող առիթից օգտուելով հանգանակում է 16,000 րուբլի, որ դրուած է դրամատունը Ս. Աստուածածին աւագ եկեղեցու անունով, որի տոկոսիքով ապահովւում է պետական դպրոցների հայ կրօնուսոյցների ռոճիկները և բոլոր միջնակարգ երկսեռ գիմնազիոններում և ռէալական դպրոցում շաբաթական մի մի դասը դարձնում է շաբաթական 12ական դաս և այն՝ պարտաւորական։ Քաղաքից դուրս առաջնորդարանի անունով ստանում է կառավարութիւնից 60 տեսեատին վարելահողի մշտնջենական սեփականութիւն Աստրախանի Հայոց Առաջնորդարանի։ Գէորգ Սրբազանը առաջնորդական պաշտօնի հետ միասին վարում է 7 տարի շարունակ էր Վիճակում թեմական տեսչի պաշտօն։

Աստրախանի թեմում ևս Գէորգ եպիսկոպոսի գլխաւոր հոգը լինում է եկեղեցիների և դպրոցների բարեկարգութիւնը, 1888 թ. սեպտեմբեր ամսում Աղէքսանդր Գ. կայսեր Կովկաս այցելութեան ժամանակ բախտ է ունենում Վլադիկովկասում (որ Աստրախանի թեմումն է) ներկայանալ Նոցին կայսերական մեծութեանց թագաւորին և թագուհուն, իբրև թեմի Առաջնորդ։

Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսի առաջարկութեամբ 1894 թ. փետրուար 3ին բարձրագոյն բարեհաճութեամբ՝ Գէորգ Սրբազանը արձակւում է Աստրախանի թեմի առաջնորդութիւնից և հաստատւում է Թիֆլիզի ընդարձակ թեմի Առաջնորդ։

Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսի կողմից Ս. Պետերբուրգում 1894 թ. նոյեմբ. 8ին ներկայացաւ ի տէր հանգուցեալ Աղէքսանդր Գ. կայսեր թաղմանը և նոյն ամսոյ 14ին բախտ ունեցաւ ձմեռնային պալատի մեծ եկեղեցում ըստ հրաւիրանաց պալատական նախարարութեան ներկայ լինելու թագաւոր կայսեր Նիկոլայ Բ.ի պսակադրութեանը և նոյն ամսի 18ին մատոյց Վեհափառ Հայրապետի կողմից Նորին կայսերական մեծութեան գահակալութեան առթիւ բարեմաղթութիւններ։

Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսը գոհ Գէորգ Սրբազանի թէ՛ պաշտօնավարութիւնից և թէ յանձնարարութիւնները արժանավայել կերպով կատարելուց 1895 տարւոյ յունուարի 14ին կոնդակով շնորհեց նորան արքեպիսկոպոսութեան պատիւ։

Ինչպէս ամէն տեղ նոյնպէս և Թիֆլիզի առաջնորդութեան ժամանակ Գէորգ Սրբազանի գլխաւոր հոգն էր եկեղեցիների պայծառութիւնը և դպրոցների յառաջդիմութիւնը, և Նորին Բարձր Սրբազնութեան ջանքով վերանորոգուեց Թիֆլիզի վանքի աւագ եկեղեցին, որ վերջին անշքութեան էր հասել, արտաքուստ ժողովրդեան նուիրաբերութեամբ և ներքուստ ի Տէր հանգուցեալ արժանայիշատակ ազգային բարերար Աղէքսանդր Մանթաշեանի ծախքով։ Նորոգուեցին նոյնպէս թէ՛ քաղաքի և թէ թեմի շատ եկեղեցիք։ Վանքի աւագ եկեղեցւոյն կից «Բոչկէ» անուանեալ գետինն էլ Գէորգ Սրբազանի խնդրանօք գնեց Պ. Մանթաշեանը և նուիրեց վանքին այն պայմանաւ, որ յետ մահուան թէ ինքը և թէ իր կինը այնտեղ թաղուին, որ յետ մահուան այր և կնոջ սրբութեամբ կատարուեց նոցա տուած խոստումը։

Գէորգ Սրբազանի առաջնորդութիւնը Թիֆլիզում բարեյաջող ժամանակի չեղաւ։ Կովկասեան կառավարութիւնը բարեացակամ չէր դէպի յեղայինները և դէպի Հայերը մանաւանդ։ Գէորգ Սրբազանը իբրև իր եկեղեցուն անձնուէր պաշտօնեայ, չէր կարող հաճելի լինել իշխան Գոլիցինին և Մկրտիչ Կաթողիկոսը ի հաճոյս իշխան Գոլիցինին համակերպելով նորան, 1901 տարւոյ Ս. Էջմիածին է կոչում Գէորգ Սրբազանին, առանց արձակելու առաջնորդութիւնից։ 1902 թ. վերջում Գէորգ Սրբազանը նորէն վերադառնում է Թիֆլիզ վարելու իր պաշտօնը, բայց նոյն ոխակալ Գոլիցինի առաջարկութեամբ եկեղեցական կալուածների յարքունիս գրաւելու առթիւ 1909 թ. յունուարի 8ին բարձրագոյն հրամանաւ արձակւում է Թիֆլիզի առաջնորդութիւնից և արձակման կոնդակին մէջ գրում է Մկրտիչ Կաթողիկոսը. «Հրաւիրում եմ Ձեզ, որ գաք Ս. Էջմիածին և բնակիք ընդ հովանեաւ մեր և Մայր Աթոռոյ»։ Մայր Աթոռ ժամանելիս ընդունում է պատուով և կարճ ժամանակից յետոյ մինչ անգամ Վեհափառ Հայրապետը անձամբ այցելելով Գէորգ Սրբազանին յայտնում է իր ցաւակցութիւնը Գոլիցինի վարմանց առթիւ։ 1905 թ. Գրաֆ Վորոնցով Դաշկով նշանակուեց Կովկասի փոխարքայ և Վեհափառ Կաթողիկոսի կողմից Գէորգ Սրբազանը գնալով Թիֆլիզ, ողջունեց Գրաֆի Կովկաս ժամանելը։ Փոխուեց Կովկասի կառավարութեան քաղաքականութիւնը և Մկրտիչ Կաթողիկոսի առաջարկութեամբ Գէորգ արքեպիսկոպոսը 1906 թ. փետրուարի 16ին բարձրագոյն հաճութեամբ հաստատուեց Սինոդի անդամ։ Այս պաշտօնում Մկրտիչ Կաթողիկոսին զառամելութեան պատճառով Գէորգ Սրբ. Էջմիածնի ներքին վարչութեան մէջ գլխաւոր ղեկավարող դարձաւ։ 1907 թ. հոկտ. 29ին Մկրտիչ Կաթողիկոսի մահուամբ իբրև Սինոդի աւագագոյն անդամ ստանձնեց կաթողիկոսական Տեղակալի պաշտօնը, որ վարեց մինչև Մատթէոս Կաթողիկոսի օծման օրը 1909 թ. սեպտեմբեր 13ը։

Այս ժամանակին Գէորգ Սրբազանին յաջողեց Ս. Մայր Աթոռի անտեսական դրութեան մէջ բարւոքումն առաջ բերել, Մայր Աթոռը ազատեց դրամական սղութեան տագնապից, Բ. ապահովեց Մայր Աթոռի վերանորոգութեան գործը՝ դիմելով Պ. Աղէքսանդր Մանթաշեանին եւ 40 հազար րուբլի այդ նպատակին յատկացնել տալով, Գ. եկեղեցու վարչութեան գործը տարաւ ամենայն զգուշաւորութեամբ, այնպէս որ Մատթէոս Բ. Կաթողիկոսը գոհ Գէորգ Սրբազանի պաշտօնավարութիւնից, մահուան անկողնում հայ եկեղեցու վարչութիւնը և Մ. Աթոռը վստահութեամբ յանձնեց նրան, ասելով «Գէորգ Սրբազան, այս տունը քեզ կը յանձնեմ, պահէ՛ անվթարներէն»։ Իր առողջ ժամանակն էլ քանիցս կրկնել է. «Գէորգ Սրբազան, ես բախտաւոր եմ որ Ձեզ պէս օգնական և գործակից ունիմ։»

Երջանկայիշատակ Մատթէոս Բ. Կաթողիկոսի մահուան պատճառով 1910 թ. դեկտ. 11ին Սինոդի օրագրութեամբ Գէորգ Սրբազանը նորից ստանձնեց կաթողիկոսական տեղակալի պաշտօնը։

Նորին Ամենապատուութեան այս անգամի պաշտօնավարութիւնը նշանաւոր է նրանով որ Մ. Աթոռը վճարեց այն բաւական մեծ պարտքը, որ հանգուցեալ Մկրտիչ Կաթողիկոսի օրով առնուած էր պետական դրամատանից, Մ. Աթոռի մայր գումարը կազմող ռենտաների գրաւականով։ Զանգու գետից և սեւ ջրից առուներ բերելու գործի յաջող ընթացքով և Մայր Տաճարի վերանորոգութիւնը հիմնական դառնալով։

Գէորգ Սրբազանի պաշտօնավարութեան մէջ նկատելի է վերին աստիճանի զգուշաւորութիւն, գործավարութեան արագութիւն, առանց աղմուկի, լռելեայն գործունէութիւն, անձնանուիրութիւն, իր ստանձնած պաշտօնին, հաւատարմութիւն դէպի եկեղեցին և եկեղեցական կանոնները, եկեղեցական իրաւունքների անձնուէր պաշտպանութիւն, հասարակաց ազգօգուտ կարծիքի գնահատութիւն, խորհրդակցութիւնների և խորհուրդների կարեւորութեան գիտակցութիւնը։

Իր բարւոք և անբասիր պաշտօնավարութեան ժամանակ նա վարձատրուել է Գէորգ Դ. Կաթողիկոսի կոնդակներով 1872 թ. մայիսի 5ին ծաղկեայ փիլոնով և նոյն թուի հոկտ. 8ին վարդապետական ականակուռ լանջախաչով, 1882 թ. սեպտ. 25ին եպիսկոպոսական պանագէով։

Մկրտիչ Կաթողիկոսի առաջարկութեամբ բարձրագոյն կայսերական հրովարտակներով՝ 1894 թ. ապրիլի 17ին Վլադիմիր Գ. կարգի շքանշանով, 1898 թ. ապրիլ 5ին Ս. Ստանիսլաւի Ա. կարգի շքանշանով, 1908 թ. ապրիլի 13ին Ս. Աննայի Ա. կարգի շքանշանով։ Ունի և արծաթէ շքադրամ ի յիշատակ Աղէքսանդր Գ. կայսեր թագաւորութեան։ Իր պաշտօնավարութեան բոլոր ընթացքում եղել է նախանձախնդիր եկեղեցիների բարեկարգութեան, հոգեւոր կոչումը վսեմացնելու և ժողովրդի արդար իրաւունքի, առանց ձրի ժողովրդականութիւն ձեռք բերելու՝ հետամտութիւն։ Այժմ նոյն հոգւով գործում է, օժտուած ցանկալի առողջութեամբ։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

ԿԱՏԱՂԻ ԿՌԻՒՆԵՐ

Լոնտոնէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տէյլի Քրօնիքլի ըսածին նայելով, Անգլիա և Ֆրանսա հաշտութեան առաջարկներ կ'ընեն սա հիման վրայ։ Իտալիա իրեն պիտի կցէ Ափրիկեան Տրիպոլիսը և Խալիֆայութիւնը պիտի ճանչնայ։ Թուրքիոյ ամբողջութիւնը պիտի երաշխաւորուի։ Պալքանեան դաշնակցութիւն մը պիտի կազմուի։ Յիսուն միլիոն անգլիական ոսկիի փոխատուութիւն մը պիտի ըլլայ Թուրքիոյ։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը Տրիպոլիսէն սա հեռագիրը ստացած է հոկտ. 25 թուով.—«Երէկ կռիւ մը տեղի ունեցաւ թրքական և իտալական զինուորներուն միջեւ։ Այդ կռուին մասնակցեցան Արաբներ, որոնք ովասիններու մէջ իտալական զինուորներու ետին կը գտնուէին։ Թուրքերուն հետ համաձայնած Արաբները մեր ճակտին վրայ յարձակեցան ձախակողմէն, ԺԱ. գունդին առեւէն։ Բայց մեր զինուորները չվախցան։ Իսկոյն դիմադրեցին երկու կողմէն եղած յարձակումներուն։ Կռիւը գրեթէ ամբողջ ժամ տեւեց, երբեմն սաստկանալով, երբեմն մեղմանալով։ Գետինը խորտուբորտ և բացաստան ըլլալուն, շատ դժուարութեան մատնուեցանք։ Կռուին վերջերը օգնութեան հասաւ հետեւակազօրքի 82րդ գունդը Մեր կորուստները շատ մեծ բան մը չեղան բաղդատաբար։ Մեր զինուորները հետազօտութիւններ կատարելով ձախակողմը, ստուգեցին որ Հարնէի և Մէսրիի միջեւ հարիւրաւոր Արաբներ ու Թուրքեր սպաննուած են։ Հոմսը գրաւող 8րդ զօրագունդը առջի օր յարձակում գործած է ճակատը գտնուող թշնամի ուժերու վրայ։ Տրիպոլիսի մէջ 2000ի հոգի ձերբակալուած են մինչեւ հիմա։ Պէնկազիի մէջ ամէն ինչ լաւ կ'ընթանայ։ Պոսնիա շոգենաւը, որուն մէջ կը գտնուէին զինուորական ու նաւային կցորդները, Պէնկազի հասած է երէկ։ Այդ կցորդները Տէրնէ պիտի երթան»։

⁂ Թայմզ Վիէննայէն հեռագիր մը ստացած է, որուն համաձայն, հաստատ լուր կը շրջի թէ Պ. Էրէնթալ և գերման դիւանագէտները հաշտութեան մը պայմանները կ'ուսումնասիրեն, միջնորդելու համար։

⁂ Նախարարաց Խորհուրդի առջի օրուան նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան, համաձայնութեան գետին մը պատրաստելու համար, որպէս զի տէրութեանց միջնորդութիւնը դիւրանայ։ Տրուած որոշումները գաղտնի կը պահուին, բայց սա ստոյգ է որ օսմ. արժանապատուութիւնը փրկելու ջանք կը տարուի։ Նախարարաց Խորհուրդը նկատողութեան առաւ Ափրիկեան Տրիպոլսէն հասած պաշտօնական հեռագիրները, որոնց համաձայն, Տրիպոլիս, Պէնկազի և Տէրնէ գրաւուած են Իտալացիներուն կողմէ։ Սակայն այդ գրաւումը սուղի նստած է Իտալացիներուն, որոնք դիմադրութեան կը հանդիպին հիմա։ Տէրնէի մէջ Իտալացիները զօրք հանած են մարտանաւերու թնդանօթներուն պաշտպանութեան տակ, քաղաքին գրեթէ բոլոր տուները քանդելէ և մահ ու աւեր սփռելէ յետոյ։ Բայց Իտալացիները դէպի ներսերը յառաջացած ատեն կատաղի դիմադրութիւն մը եղած է իրենց դէմ, և ծանր կորուստներ կրած են։ Պէնկազիի մէջ ալ Իտալացիները 2000 հոգի զոհ տուած են, պաշտօնական հեռագիրներու համեմատ, մինչ իտալական աղբիւրէ բխած լուրերը նուազ ցոյց կուտան արշաւախումբին կորուստը։ Կռիւները կը շարունակուին Պէնկազիի, Տէրնէի և Տրիպոլիսի շուրջը ու Իտալացիները ծանր կորուստներ կ'ունենան։ Ամէն կողմէ կամաւորներ կը միանան օսմ. զինուորական ուժերուն։ Բացի 10,000 ռազմիկներէ, Թուարէկներէ և Թիպուներէ, բաղկացած, 4000 հոգի ալ ճամբայ ելած է։ Մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք և պարէն ունին իրենց հետ։ Հրամանատար Նէշէթ պէյէ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ճէպէլը կարգ կ'ամրացուի։ Համախմբուած ուժերը արդէն իսկ յարձակումի սկսած են։ Նէշէթ պէյի կողմէ եղած կոչին վրայ, Իտալացիներուն հպատակութիւն յայտնելու տրամադիր եղող ցեղերը թշնամիին վրայ կը յարձակին։ Տրիպոլիսի մօտ սաստիկ կռիւ մը կատարուած է և իտալական զինուորները ծանր կորուստներ կրած են։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է Տրիպոլիսէն, հոկտեմբեր 25 թուով.— Երէկ առտու մեր սաւառնակները հետազօտութիւն մը կատարեցին մեր ճակտէն անդին և Տրիպոլիս-Կարիանա կարաւաններուն ճամբուն երկայնքը։ Տեսան որ թրքական և արաբական ընդարձակ բանակատեղի մը կայ հոն։ Ցերեկը մէկ քանի կէտերու վրայ Արաբներու և Թուրքերու խումբեր տեսնուած են, սակայն ատոնց կողմէ ո և է յարձակում չէ գործուած։ Զօրավար Քանէվա հրամանագիր մը հրատարակելով սկզբունքով արգիլած է հողերու վաճառումը Տրիպոլիսի և Պէնկազիի մէջ, բացի այն պարագաներէն.. ուր մասնաւոր թոյլտուութիւն ձեռք բերուի կառավարութեան կողմէ։ Այդ միջոցը ձեռք առնուած է հողերու շահադիտութիւնը արգիլելու համար, որ մեծ համեմատութիւն ստացած է, իտալական զինուորները ցամաք ելլելէ յետոյ։

⁂ Թրքական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ երկու օրէ ի վեր արիւնալից կռիւներ կը մղուին Տէրնայի շրջակաները։ Իտալացիները մեծ կորուստներով ետ մղուած են։ Թշնամիին կորուստը մէկ քանի հարիւրի կը հասնի, մեռեալ ու վիրաւոր։ Թուրքերուն կորուստը հարիւրի չափ է։ Կռիւները կը շարունակուին և Թուրքերը թոյլ չեն տար որ իտալական զինուորները համախմբուին։ Թուրքերը ամուր դիրքեր գրաւած են։ Թշնամիին ուժը հինգ վեց պատիկ աւելի է։

⁂ Ճիոռնալէ տ'Իթալիա կ'ըսէ թէ Իտալիա միջազգային դաշնագրութիւնները յարգելու համար, Տարտանէլը պաշարելու միտք չունի։ Բօբօլօ Ռօմանօ ալ խորհուրդ կուտայ պատ. գործողութիւն չընելու Եգէական ծովուն մէջ։

⁂ Պէնկազիի մէջ հաստատուած Ուպյօ և Րէֆօրիք ցեղերէն 4000 կամաւորներ Տրիպոլիս հասած են։ Ուրիշ 6000 կամաւորներ ալ Պէնկազի ժամանած են։ Սափիւրրահիմ Սէնի շէյխին ներկայացուցիչը մեծ ուժ համախմբած է, Իտալացիներուն դէմ կռուելու համար։ Այդ շէյխը 50000 հոգի ունի իր տրամադրութեան տակ։ Եգիպտոսէն 15000 Պէտէվիններ Ափրիկեան Տրիպոլիս մտած են իբր կամաւոր։

⁂ Օսմ. Քոմիթէի պատուիրակ Էօմէր Նաճի պէյ Տրիպոլիս գացած է։

⁂ Առջի օր մայրաքաղաքս հասան Ալբակոր, Թօֆաք և Սէյստա ընկղմած թորփիլանաւերուն մարդիկը, որոնց 93ը սպայ և 30ը նաւազ են։ Սպաներէն 12 հոգի ծովային նախարարին ներկայացան, որ իր շնորհակալութիւնները յայտնեց անոնց ցոյց տուած անձնուիրութեան համար։ Նախարարը ցաւ յայտնեց օսմ. նաւատորմին ստորադաս վիճակին վրայ։

⁂ Անգլիական դեսպանը առջի օր այցելեց ելմտական նախորդ Նախարար Ճավիտ պէյի։ Կ'ըսուի թէ անգլիական միջնորդութեան վրայ տեսակցած են։ Իրիկուան, Ճավիտ պէյ Ֆրանսական դեսպանին այցելելով դարձեալ միջնորդութեան վրայ տեսակցած է։

⁂ Երեսփ. Ժողովի Նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի թղթակցին յայտարարած է թէ Գերմանիա իր ազդեցութենէն շատ բան կորսնցուցած է Թուրքիոյ մէջ և թէ պալքանեան տէրութիւնները բացէ ի բաց պատրաստութիւններ կը տեսնեն։ Ահմէտ Րիզա պէյ հարցուցած է թէ Աւստրիա պիտի՞ կրնայ խաղաղութիւնը վերահաստատել Պալքաններուն մէջ։

⁂ Թրիպունա օտար անձնաւորութեան մը նամակը հրատարակած է, առանց անունը յայտնելու։ Այդ նամակին մէջ յիշեալ անձնաւորութիւնը Իտալիոյ խորհուրդ կուտայ զէթ առժամապէս Ափ. Տրիպոլիսի մէջ պահպանել Սուլթանին անուանական գերիշխանութիւնը, ինչպէս Անգլիա ըրած է Եգիպտոսի մասին և Ֆրանսա՝ Թունուզի մասին։ Թրիպունա այս առթիւ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ. «Իտալիա չի կրնար այդպիսի կացութիւն մը ընդունիլ։ Հանրային կարծիքը բացորոշապէս կը հակառակի ատոր և իտալական կառավարութիւնը ո և է շարժառիթ չունի հանրային կարծիքին դէմ ելլելու։ Եգիպտոսի և Թունուզի օրինակները չեն նմանիր Ափրիկեան Տրիպոլիսի մէջ առաջ եկած կացութեան։ Սա հիմնական տարբերութիւնը կայ որ Եգիպտոսի և Թունուզի անուանական վեհապետները իրենց երկրին մէջ կը նստին և իբր պատանդ կը գտնուին Անգլիոյ և Ֆրանսայի ձեռքը։ Ընդհակառակը՝ Իտալիոյ ընդունելիք անուանական վեհապետը երկրէն դուրս կը գտնուի։ Զօրաւոր բանակ մը, կառավարութիւն մը և դիւանագիտութիւն մը պիտի ունենայ, որոնց վրայ Իտալիա ո և է քօնթրօլ չպիտի կրնայ ընել։ Աւելի գէշ՝ երբ պետ Իսլամներու, կրօնական գերիշխանութիւն պիտի ունենայ այդ վեհապետը, ինչ որ անվերջ դժուարութեանց պատճառ պիտի ըլլայ։ Պէտք է աւելցնել որ Ափրիկեան Տրիպոլիս Թուրքիոյ գերիշխանութեան տակ մնալու պարագային, երեսփոխաններ պիտի ղրկէ Կ. Պոլիս, բան մը որ նոր կնճռոտութիւններ առաջ պիտի բերէ։ Հետեւաբար փոխանակ ամբողջ խնդիրը վերարծարծելու վտանգին մատնուելու, թերեւս նուազ նպաստաւոր ատենի մը մէջ և եւրոպական խաղաղութիւնը նոր սպառնալիքներու ենթարկելով, աւելի լաւ կ'ըլլայ հետեւիլ խաղաղութեան սա իմաստուն և անկեղծ խորհուրդին. «Վերջնականապէս լուծել խնդիրը»։

⁂ Օսմ. Քոմիթէի Սելանիկի կեդրոնը սա կոչը ուղղած է Օսմանցիներուն.— «Հայրենակիցնե՛ր, այս պահուս խիստ անկանոն ու բացառիկ դրութեան մը մէջ գտնուելնուս համար, մեր վրայ պարտք կը ծանրանայ կանխատեսել մեր ժամային վիճակին ակամայ հետեւանքները և անոնց առաջքը առնելու մասին ջանքեր ընել։ Ազգի մը մեծութիւնը և ազնուութիւնը միայն ի յայտ չեն գար արբշռութեան ժամերուն, երբ ազգը իր գագաթնակէտին վրայ կը գտնուի, այլ մանաւանդ երկաթէ տոկունութիւն մը և գերմարդկային հաստատամտութիւն մը ցոյց տալով դժբախտութեան հարուածներուն հանդէպ։ Զայրոյթի և սրտնեղութեան պոռթկումները մեծապէս վնասակար են ժողովուրդներուն։ 1870ին, Ֆրանսացիները յուզումով կը գոչէին. «դէպի Պերլի՛ն, դէպի Պերլի՛ն»։ 1898ին, Սպանիացիները իրենք զօրաւոր կը կարծէին՝ Ամերիկացիները ջնջելու համար։ 1313ին, Հելլէնները իրենց ծայրայեղ խանդավառութեամբ կառավարութիւնը բռնադատեցին պատերազմ հրատարակելու։ Իտալացիները նոյնպէս վայրագ յիմարութեան մէջ Հապէշիստան ղրկեցին իրենց բանակները։ Զղջումէ և պարտութենէ զատ ինչ արդիւնք կրնային ունենալ յիմարութեան այդ պոռթկումները։ Բայց խանդավառութիւնները գործողները բան մը չեն շահած, այլ վնաս հասուցած են իրենց հայրենիքին։ Քաղաքացինե՛ր մեր արդի վիճակը չի նմանիր վերեւ յիշուած չորս ազգերու ունեցած վիճակին։ Անոնք գէթ կրնային թշնամի մը տեսնել, անոր վրայ յարձակելու, կոկորդէն բռնելու, ատելութեան և վրէժխնդրութեան փափաքը գոհացնելու, իրենց զայրոյթին ու կատաղութեան յագուրդ տալու համար։ Բայց մենք, աւա՜ղ, երկաթէ վանդակի մը մէջ բանտարկուած առիւծի մը կը նմանինք, որ իր աչքերովը կը տեսնէ ձագերուն փողոտումը և որ հնարաւորութիւն չունի օգնութեան հասնելու անոնց։ Մեր բանակը պատրաստ է զինեալ յարձակում մը ընելու։ Բայց ափսո՜ս որ ծովը կը հակառակի այդ յարձակման։ Ազգին իւրաքանչիւր անհատը պատերազմիկ մըն է, անձնուիրութեամբ և հայրենասիրութեամբ տոգորուած, բայց մեր նաւատորմը որ կռուի դաշտը պիտի փոխադրէր զայն, անգործածութեան դատապարտուած է։ Քաղաքացինե՛ր, ինչպէս կը տեսնէք, մեր ներկայ կացութիւնը բացառիկ բան մըն է. ո՛չ մէկ ազգ, ո՛չ մէկ շրջանի մէջ այդպիսի կացութեան մը չէ մատնուած։ Անոր համար պէտք է պաղարիւնութեամբ խորհիլ և բանաւորութեան խորհուրդներուն անսալ։ Մեր սիրտը, բորբոքած հրաբուխի մը պէս, ատելութեան և վրէժխնդրութեան բոցեր կ'արծարծէ։ Բայց ատելութիւնը վիշապազօրքի մը կը նմանի, որ թշնամի մը կը փնտռէ, յօշոտելու համար զայն և որուն վրայ պէտք չէ վստահիլ։ Վրէժխնդրութիւնը այնպիսի պատերազմիկ մըն է որ կ'ուզէ մասնիկը ձեռք անցնել, անոր վրայ թափելու համար իր զայրոյթը։ Պէտք է վախնալ այդ պատերազմիկէն։ Գիտէ՞ք թէ ինչ կ'ընէ իր ձագին յօշոտումը տեսնող առիւծը, երբ չի կրնար դուրս ելլել բոցերու մէջ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 187

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԱՆԿՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ Բ.

ԿԱՅԱՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս սուլթանական նոր շնորհը ապահովաբար 500 ոսկիէն պակաս չպիտի ըլլար, որով Էպիւլ Հիւտայի երկնային ոգիները մէկ օրուան մէջ հազար ոսկի պիտի վաստկցնէին իրեն։

— Հիմա ա՛լ գնա՛ հանգչէ, որովհետեւ ոգիները քիչ շատ յոգնեցուցին, ըսաւ ծերունիին դառնալով։

— Ձեր վեհափառութեան կամքը կատարողը երբեք չյոգնիր, պատասխանեց Էպիւլ Հիւտա, խոնարհելով ու ետեւ ետեւ երթալով մինչեւ դուռը։

Երբ Համիտ առանձին մնաց իր քարտուղարին հետ, ըսաւ.

— Այս մարդը ճշմարտապէս տարօրինակ կարողութեան տէր է և կը հաւատամ որ ոգիներու հետ հաղորդակցութիւն ունի։

— Այնպէս է, ես ալ ձեր վեհափառութեան կարծիքէն եմ, պատասխանեց քարտուղարը շողոքորթութեամբ, եթէ ո՛չ անկարելի էր որ կարենար գիտնալ Սամի պէյի այս արշաւանքը, քանի որ այդ մասին մենք ո և է տեղեկութիւն մը չունէինք։

— Հիմա պէտք է որ անմիջապէս միջոցներ ձեռք առնենք դաւաճան նաւապետին դէմ. այդ մարդը գուցէ գաղտնի քոմիթէին անդամներէն է... շո՛ւտ ոստիկանութեան նախարարին լուր ղրկէ որպէսզի իր բնակած տանը մէջ գտնուողները ձերբակալեն. Նոյնպէս պէտք է շուտով ձերբակալել բոլոր անոնք որոնց հետ ինքը կը տեսնուի կամ յարաբերութիւն ունի, այս գործողութիւնները պէտք է կատարուին առանց ժամանակ կորսնցնելու։

— Շատ աղէկ, վեհափառ տէր, այս վայրկեանին պէտք եղած հրահանգները կուտամ։

— Ասկէ զատ, իսկոյն Սուէզ իրեն հ'ազդէ՝ որ անմիջապէս իր շոգենաւով ճամբայ ելլէ Պոլիս վերադառնալու համար. Նոյնպէս Տարտանէլ լուր ղրկելու է որ շոգենաւը հոն հասնելուն պէս զայն վար դնեն ու նաւապետը ձերբակալելով, խիստ հսկողութեան տակ հոս ղրկեն։

— Հիմա ինչ որ հրամէք՝ կը հեռագրեմ։

— Այդ դաւաճանը և իր մեղսակիցները պէտք չէ որ մեր ձեռքէն խուսափին, գոչեց բռնաւորը, հեւ հեւալէ բորբոքելով։

— Շնորհիւ ձեր վեհափառութեան, ինչպէս ամենուն ալ իրենց արժանի պատիժը կուտանք։

— Օ՛ն, ժամանակ մի անցներ և գնա՛ հրամաններս կատարելու։

Համիտի սիրական քարտուղարը խոնարհելով հեռացաւ իր տիրոջ քովէն։

Գ. ԳԼՈՒԽ

ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Սամի պէյ մեծախօս ու խաբեբայ մարդ մը չէր։ Լրտեսութեան անարգ պաշտօնը ընդունած էր, բայց զայն քաջութեամբ և հաւատարմօրէն կը կատարէր։ Այն համոզումը ունէր թէ արդար և պատուաւոր ասպարէզ մըն էր իր ընտրածը։ Պոլսոյ մէջ իսկ, իր լրտեսութեան պաշտօնին մէջ, մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած էր Ապտիւլ Համիտի, հալածելով ու մատնելով բոլոր անոնք որ ազատական ձգտումներ ունէին ու կը համարձակէին բռնակալութեան դէմ բողոքելու։ Անգամ մը չէ վարանած նոյնիսկ ժուռնալ մը գրել իր քեռայրին դէմ որ ազատական զինուորական մըն էր և որուն հետ միեւնոյն երդիքին տակ կը բնակէին։ Այս ժուռնալին վրայ քեռայրը Ֆիզան աքսորուած էր և իր քոյրն ալ սրտին ցաւէն հիւանդանալով մեռած։ Բազմաթիւ էին նաեւ անոնք որոնք զոհ գացած էին իր կեղծուպատիր բարեկամութեան և միամտութիւնը ունեցած էին մտերմական խօսակցութեան մը մէջ ազատական գաղափարներ յայտնելու կամ Երլտըզի բռնաւորին վրայ քննադատութիւններ ընելու։

Իր այս նկարագրով Սամի պէյ սոսկումի առարկայ մը դարձած էր ամենուն համար. իր ազգայիններն անգամ կը վախնային հետը խօսքի բռնուելէ, որովհետեւ վստահ էին որ կարող էր նոյնիսկ զիրենք մատնելու։ Ամէն մարդ կը ջանար խուսափիլ իր ներկայութենէն, այնպէս որ ալ գրեթէ առանձին կ'ապրէր ու այս բանը ա՛լ աւելի կատաղութեամբ կը լեցնէր իր հոգին։ Դէմը եղողին դէմքին վրայ կը ջանար կարդալ անոր մտքին անցածը, վտանգաւոր մտածումներ գուշակել և զանոնք Երլտըզ տեղեկագրել։

Երբ իրեն պաշտօն յանձնուեցաւ չորս աքսորեալներուն վրայ հսկելու և մինչեւ Արաբիա անոնց ընկերանալու, մեծ վարձատրութեան մը փոխարէն. շատ գոհ մնաց, որովհետեւ վերջին ժամանակներ այնքա՛ն ծայրայեղ կասկածանքով կը վարուէին իրեն հետ որ առիթ չէր ունենար ծառայութիւն մը մատուցանելու իր տիրոջ։ Հիմա կը յուսար որ իր շրջանակէն հեռանալով՝ պիտի կրնար նոր զոհեր գտնել զանոնք գազանին կլափը նետելու համար։ Առաջին օրէ աչքը տնկած էր Օսման նաւապետին վրայ, որ քաղաքին ապականիչ մթնոլորտէն դուրս, ազատ ծովուն վրայ ապրելով միշտ ու լրտեսներու շարունակական վախին ազդեցութեան տակ չըլլալով, խօսելու և իր գաղափարները արտայայտելու աւելի ազատ ձեւ մը ունէր և յաճախ իր մտածումը ըսելու քաջութիւնը կ'ունենար։ Սամի պէյ արդէն որոշած էր այդ մարդուն կորուստը երբոր Սուէզի ջրանցքին մէջ փախուստը տեղի ունեցաւ։ Այդ անակնկալ պատահարը խորապէս ցնցեց զինքը։

(Շարունակելի)

եղող իր գաւազնեղէն։ Իր մագիլներով կողերը կը պատռէ կամ իր ակռաներով կը յօշոտէ միսը եւ կամ գլուխը գաւազեղին ձողերուն դէմ կը խորտակէ։ Ատոնք են սոսկալի հետեւանքները ատելութեան մը, որ թշնամիին չի կրնար հասնիլ։ Նոյնպէս ատոնք են սոսկալի հետեւանքները վրէժխնդրութեան փափագի մը որ չի կրնար յագուրդ գտնել հակառակորդին հանդէպ։ Մեզի ալ նոյն բանը պիտի պատահի։ Միեւնոյն կերպով պիտի՞ գործենք։ Ո՛չ, քաղաքացինե՛ր, մենք այնպիսի ժողովուրդ մըն ենք որ իր ջիղերուն տէրն է, որ իր հաստատամտութիւնը, իր արժանապատուութիւնը չէ կորսնցուցած, ըլլա՛յ երջանկութեան, ըլլա՛յ ձախորդութեան մէջ։ Պատմութեան անաչառ էջերը կը վկայեն այդ յատկութեան։ Ցաւգամի ժամերուն մէջ մեր կիրքը կը շղթայենք եւ մեր սիրտը ունեցած ուժերու գանձին մէջ կը պահենք։ Մեր կատաղութիւնը տեւական վրէժխնդրութեան մը կը փոխենք, եւ անով միշտ կը ջեռուցանենք մեր սիրտը։ Եթէ երբեք խելայեղ իսկ դառնանք մեր հայրենիքին դժբախտութեան աղէտալի ազդեցութեան տակ, մեր յիմարութիւնը անգամ կը կանոնաւորենք, բանաւոր կը դարձնենք զայն եւ մէկ վայրկեան իսկ չենք շեղիր տրամաբանական գործերէ։ Շատ լաւ գիտենք որ եթէ չզսպենք մեր սրտին մէջ Իտալացիներուն նկատմամբ եռացող անսահման կատաղութիւնը, պիտի ստիպուինք ուրիշ առարկայ մը գտնել, անոր վրայ թափելու համար մեր կատաղութիւնը։ Շատ լաւ գիտենք որ մեր յիմարութեան զոհ եղողները մեր եղբայրները, մեր դժբախտ ընկերները, մեր գոյութիւնն իսկ պիտի ըլլան։ Շատ լաւ գիտենք որ այս պահուս Իտալացիներու ծախուած մարդիկ սուտ լուրեր հանելով կը ջանան մեզ խելայեղ դարձնել, մեր անխորհուրդ արարքներէն օգտուելու համար։ Աստուած չընէ՛, եթէ առանկ յիմարութեան մը անձնատուր ըլլանք, այդպիսի դժբախտութիւն մը չպիտի նմանի ո՛չ Ափր. Տրիպոլսի գրաւման, եւ ոչ ալ ուրիշ ո եւ է դժբախտութեան։ Այն ատեն մեր հայրենիքին հանդէպ մատնութեան գործ մը կատարած պիտի ըլլանք, շատ աւելի դէշ քան Իտալացիներուն ըրածը։ Քաղաքացինե՛ր, մեր ձեռքերը չեն հասնիր թշնամիին ձեռքերուն։ Հետեւաբար զսպե՛նք մեր կատաղութիւնը։ Անյագ վրէժխնդրութեան նոպայի մը մէջ չամբաստանենք կուսակցութիւնները, իբր պատճառ անհամաձայնութեան։ Օտարներուն ցոյց տանք թէ միաբան ազգ մըն ենք։ Անհատ մը չենք, այլ համայնք մը, մարդկային բազմութիւն մը։ Մասյին վիճակները, խղճի շարժումները վտանգաւոր են։ Աչալուրջ ըլլա՛նք։ Ժողովրդական շարժումներէ չտարուի՛նք, ինչպէս Ֆրանսացիները՝ Տրէյֆիւսի գործին մէջ։ Այն հաստատամտութիւնը, պաղարիւնութիւնը ցոյց տանք, զոր Անգլիացիները ցոյց տուին Թրանսվալի պատերազմին ատեն, եւ Ամերիկացիները՝ Քուպայի պատերազմին ժամանակ։ Պատմութեան դասերը մեզի կ'ուսուցանեն թէ հանդարտամտութեամբ եւ պաղարիւնութեամբ ինքզինքնին զսպող ժողովուրդները միշտ յաղթական ելած են, մինչ իրենց արթնամտութիւնը կորսնցնող ազգերը միշտ պարտուած են։ Ծայրայեղ խանդավառութիւնները տկարութեան եւ ո՛չ թէ ուժի ապացոյց են։ Մենք տկար չենք, այլ զօրաւոր։ Մեր յաղթանակին վրայ վստահ ենք։ Մեր նաւատորմը զօրաւոր չէ, բայց մեր սիրտերը ամուր են։ Բոլոր կարելի եղած միջոցներով մէկիկ մէկիկ Ափր. Տրիպոլիս պիտի երթանք։ Մեր եղունգներով ու ակռաներով պիտի կռուինք Իտալացիներուն հետ։ Սէնուսիներուն, Արաբներուն եւ Պէրպէրներուն աջակցութեամբ, այդ դաւաճանները պիտի վտարենք այն երկրէն, որ աստուածատուր աւանդ մըն է մեր ձեռքին մէջ։ Վստահ ենք մեր զօրութեան եւ յաղթանակին վրայ։ Ուրեմն ամբողջ աշխարհի առջեւ անգամ մըն ալ ապացուցանենք թէ վսեմ եւ ազնիւ ազգ մըն ենք, կարող՝ իր ջիղերը եւ կիրքերը զսպելու։

⁂ Բ. Դուռը մեծ տէրութեանց ուշադրութիւնը հրաւիրած է Իտալիոյ վարչապետին սա յայտարարութեան վրայ թէ իտալական նաւատորմը պատերազմական գործողութիւններ պիտի ընէ Արշիպեղագոսի մէջ, որպէս զի Թուրքիան նեղէ եւ պատերազմը արդիւնք մը ունենայ։

⁂ Սելանիկի երեսփոխան Րահմի պէյ, Վանայ պատուիրակ եւ նախկին սպայ Ապտիւլ-Գատէր պէյ եւ Այտընի երեսփոխան Ուպէյտուլլահ էֆ. Տրիպոլիս հասած են, ազգ. ինքնապաշտպանութեան գործը կազմակերպելու համար։ Օսմ. Քօմիթէի կեդրոնին կողմէ ղրկուած են ատոնք։

……

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ
ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Ներքին գործոց նախարար Ճէլալ պէյ փափաք յայտնած է իր պաշտօնէն քաշուելու։ Եպարքոս Սաիտ փաշա անոր հրաժարականը ընդունելէ առաջ, ուզած է յաջորդ մը գտնել։ Սաիտ փաշա՝ նախկին եպարքոս եւ ծերակուտական Ֆէրիտ փաշայի առաջարկած է այդ պաշտօնը։ Ֆէրիտ փաշա 48 ժամ միջոց ուզած է, իր պատասխանը տալու համար։ Եթէ երբեք Ֆէրիտ փաշա ընդունի ներքին գործոց նախարարութիւնը, Ճէլալ պէյ Էտիրնէի կուսակալ պիտի կարգուի։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Առեւտրական Սենեակի Վարչական Խորհուրդը երէկ առտու գումարուելով խորհրդակցած է մայրաքաղաքիս մէջ տիրող տնտեսական տագնապին վրայ, որոշելու համար թէ հա՞րկ կայ տագնապի մասին նոր դիմում մը ընելու ելմտական նախարարութեան մօտ։ Առեւտրական Սենեակը կը հակառակի մորաթորիոմի հրատարակութեան։

⁂ Միթիլլիի դատարանը որոշած է Միթիլլիի պանքային տեղւոյն ճիւղը փակել, բայց այդ դրամատունը իր կեդրոնը շատոնց Կ. Պոլիս փոխադրած ըլլալով, հոստեղի դատարանը միայն կրնայ այդ կարգի որոշում մը տալ։ Եթէ պայմանաժամ տրուի, պանքան պիտի կրնայ իր բոլոր պարտքերը վճարել։ Այդ պարագաները հանրօգուտ շինութեանց նախարարին կողմէ վարչապետին տեղեկագրուեցան։

⁂ Իզմիրի վաճառականները երեք ամսուան մորաթորիոմ ուզած են։

ԱՄՈՒՐԻՆԵՐՈՒ
ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զեռնհաս պաշտօնատան որոշումով, զինուորական ծառայութեան տարիքի մէջ գտնուող ամուրի երիտասարդ մը երբ տուն ունի, քիչ շատ հողերու տէր է, երկրագործ է, անձամբ կ'աշխատի, տէրութեան գանձուն ամէն տարի Պոլսոյ 25 գրուշ կամ անոր համարժէք տասանորդ կուտայ, եւ երբ իր հողին, տանը կամ միեւնոյն քաղաքին ու գիւղաքաղաքին մէջ հայր կամ եղբայր չունի, այդ երիտասարդը վիճակարկութեան ատեն զրամը սամի կը նկատուի եւ զինուոր չառնուիր։

ՕՍՄ. ՔՕՄԻԹԷՆ

Ծերակոյտի իթթիհատական կուսակցութիւնը մտադիր է յայտարարութիւն մը հրատարակելու, որով պիտի զեկուցանէ թէ այսուհետեւ չպիտի ընդունուի Օսմ. Քօմիթէին միջամտութիւնը պետական գործերուն մէջ, եւ միջամտողներն ալ պիտի պատժուին, օրինական տրամադրութեանց համաձայն։

ԸՆԴՀ. ՆԵՐՈՒՄԻ ՕՐԻՆԱԳԻԾ

Ժեօն-Թիւրք կ'իմանայ թէ եպարքոսը Երեսփ. Ժողովին օրինագիծ մը յղած է, քաղաքական պատասխանատուներուն ընդհանուր ներում շնորհելու համար։ Ընդհանուր ներումէն պիտի օգտուին նաեւ հին րէժիմի պաշտօնատարները։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Քոլերան, որ քանի մը օրէ ի վեր անհետացած էր, նորէն սկսաւ։ Առջի օր երեք դէպքեր պատահեցան, Գատըգէօյ՝ 1, Սկիւտար՝ 1, Հալըճը Օղլու՝ 1։

ՌՈՒՍԱԳՈՐԾ ԿՐՕՆԱՒՈՐԸ

Այնօրօղլի Աքսւթէսաթոսի եկեղեցին մէջ Բասլի անուն սարկաւագ մը րեվոլվէրով սպաննած է Բասլօֆ անուն ռուս կրօնաւորը եւ խոյս տուած է։ Ոճիրը քաղաքական պատճառներու կը վերագրուի։

ՄՈՒՏՔԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԹԵՐԹ

Տրապիզոնի մէջ հրատարակուող Թարիգ թերթին Կ. Պոլիս մուտքը արգիլուեցաւ Պատերազմական Ատեանի որոշումով։

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ

Խորհրդարանի ընդդիմադիր կուսակցութիւնները առջի օր գումարում մը ունենալով իրենց մէջէն տասը երեսփոխանէ բաղկացած մարմին մը ընտրեցին։ Իւրաքանչիւր կուսակցութենէ երկու հոգի առնուած է եւ անոնց մէջ կը գտնուի մէկ հայ երեսփոխան, Ստեփան էֆ. Սպարթալի։ Այդ մարմինը խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ խորհրդարանական խմբակցութիւն մը կազմելու համար, որ ի հարկին Իթթիհատին դէմ պիտի գործէ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի դրամատուները փակ պիտի ըլլան յառաջիկայ Նոյեմբեր 1ին (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օր։

ՏՕՔԹ. ՐՕԶԷՆՊԼԱԹԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱ ԹՈՒՆԷԼԻՆ ԲԱՍԱԺԻՆ ՄԷՋ
Ք. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ (ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ
ՃԱՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ

Արսոնվալիզասիօն (ելեկտրական արագ հոսանքով), կալվանիզասիօն, ֆարատիզասիօն, ելեկտրաջրական լոգանքներ, ելեկտրական լոյսեր, ելեկտրաթրթռական մասսաժ, մեքենաբուժութիւն եւն. եւն. որոնցմով կը դարմանուին ջղային եւ ներքին հիւանդութիւններ, ինչպէս՝ ամէն տեսակ անդամալուծութիւն, միալին հիւծում, ջղացաւ, սիաթիք, կէս-գլխացաւ, ջլախտ, նէօրասթէնի, յօդակապերու յօդացաւ, կութ, գիրութիւն, շաքարախտ, ստամոքսի եւ աղիքի հիւանդութիւններ, պնդութիւն, թութք, արթէրիօսքլէրոզ, անմիս ու բուաթրին, դաշտանի խանգարումներ, մորթի քրոնիկ հիւանդութիւններ եւայլն եւայլն։

100—4

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՀՐԿԻԶՈՒԱԾ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Տրապիզոնի առաջնորդ Սերոբէ վրդ. Օրտուի Զօքթամ-Փարաքերաղ հայաբնակ գիւղի եկեղեցիին այրուելուն մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ։ «Եկեղեցին, առոյգ տեղեկութ. ըններու համաձայն, հրկիզուած է նոյն գիւղի սահմանակից թուրք գիւղացիներու կողմէ դիտմամբ, թշնամաբար եւ վրէժխնդրութեան համար։ Գիւղին սահմանակից Թուրքերը մէկ տարիէ ի վեր հողային խնդրոց առթիւ դատ մը ունէին եղեր վերոյիշեալ գիւղի Հայերուն հետ եւ քանիցս յայտնի համարձակ գիւղը եւ եկեղեցին հրդեհելու սպառնալիք ըրած են եղեր։ Հրդեհին լուրը առնուելուն պէս Օրտուի առաջն. փոխանորդին կողմէ Թագրիրով մը դիմում եղած է իշխանութեանց եւ Թէպէտ ժանտարմայի յիւզպաշու Րիզա պէյը գացեր եւ քննելէ յետոյ իր տեղեկագիրը մատուցեր է եւ ն. սակայն նոյն իսկ կասկածելիներէն ոչ ոք չէ ձերբակալուած ու գոնէ հարցաքննութեան չեն ենթարկուած»։ Առաջնորդը դիմումներ ըրեր է նաեւ կուսակալին մօտ որ հեռագրական հրամաններ տուեր է Օրտու եւ սակայն դեռ արդիւնք մը ձեռք չէ բերուեր։ Օրտուի առաջն. փոխանորդն ալ Թագրիրով մը դիմած է տեղական իշխանութեան եւ ցոյց տուած է կասկածելի անձերու անուններ, որոնք հողային խնդրի մէջ ուղղակի հակառակորդներն են եղեր՝ հայ գիւղացիներուն։ Նիւթական վնասն է շէնքին համար 400 ոսկի եւ 60 ոսկի ալ այրած եկեղեց. գոյքեր։

ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ՀԱՅՈՒՀԻՆ

Խասգիւղցի Երանուհի անուն աղջիկ մը իսլամական կրօնը ընդունած է, ամուսնանալու համար թուրքի մը հետ։ Թէեւ Պատրիարքարանի կողմէ Տրդատ քահանան ղրկուեցաւ համոզելու համար աղջիկը բայց անդրդուելի մնաց։

ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ԱՐԱՐՔՆԵՐԸ

Կէտիկ Փաշայի Տ. Գալուստ քահանան մէկ քանի օր առաջ Պատրիարքարանի մէջ պաշտօնական ձեւակերպութիւններ կատարելով պսակեց Սեբաստացի Կարապետ անուն անձ մը, որ իր ծննդավայրին մէջ ամուսնացած է եւ կինն ու չորս զաւակները կը մնան հոն։

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բաղէշի առաջնորդ Սուրէն վարդապետ կը ծանուցանէ թէ՝ վիճակին գիւղերուն մէջ կան քահանայագործող կղերականներ՝ ագէտ եւ իրենց կոչման անարժան. ասոնցմէ ոմանք իրենց սքեմին հակառակ այնպիսի յոռի ու անվայել ընթացքի մէջ գտնուած են ու կը գտնուին, որ տեղի կուտան եղեր ժողովրդական յաճախակի գանգատներու եւ պատճառ կ'ըլլան ուղղակի գայթակղութիւններու։ Ասոնց մէջ անուղղայ եւ անպարտաճանաչ են հետեւեալները, որոնց մասին առաջնորդը կտրուկ անօրինութիւն մը անհրաժեշտ կը նկատէ։ 1.— Տափալանք գիւղի Տ. Մարտիրոս քահանան. որ իր տխուր անցեալով գիւղացիներուն պատուհաս մը ըլլալով մէկտեղ, վերջերս գործած ոճրագործութեան վատ արարքով կրօնական սքեմին բոլորովին անարժան ըլլալը գործնականապէս ցոյց տուեր է. ոճիրը գործուած է հետեւեալ կերպով. ոճրագործը իր մօտաւոր ազգականներէն մէկ երկուքին հետ վէճ կ'ունենայ, վէճը ի վերջոյ այնչափ սուր հանգամանք կ'ստանայ որ քահանան փայտի քանի մը սարսափելի հարուածներով հայր ու որդին կիսամեռ գետին կը ձգէ, որոնք մէկ քանի ժամէն վերջ շարաչար կը մեռնին. այժմ յիշեալ ոճրագործ քահանան բանտարկուած է հաստատուած ըլլալով ոճիրները։ 2. Կուլթիկ գիւղի մէջ քահանայագործող Տ. Յովհաննէս Մինասեան եւ Տ. Գէորգ Մարգարեան քահանաները, որոնք Ս. Աստուածածնի տօնին առթիւ փակեր են եկեղեցին եւ պատարագ չեն մատուցեր եւ այսպէսով պատճառ դարձեր են որ ժողովուրդը յուզուի։ Առաջնորդը այս քահանաներուն կարգալոյծ ըլլալը կը պահանջէ։

ՆՈՐ ՔԱՂԱՔ. ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Մուշի առաջնորդը ծանուցանելով թէ՝ Գաւառ. Ժողովը վերջերս Նոր Քաղաք. Ժողովոյ ընտրութիւնը կատարած է, հաստատութիւնը կը խնդրէ։

⁂ Շ. Գարահիսարի Կրօն. եւ Քաղաք. Ժողովներն ալ կազմուեր եւ հաստատութիւնը խնդրուեր է։

ԿՐԿՆԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒԶՈՂ
ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ

Մէլսուսիէ (Շ. Գարահիսար) Տ. Սոփիաս քհ. Սարգիսեանց գրով մը դիմած է Կրօն. Ժողովին եւ յայտնելով թէ՝ իր երիցկինը մեռած է եւ ինք ստիպուած է ամուսնանալ՝ երեք որբեր ունենալուն համար, կը խնդրէ որ կամ հրաման տան որ կրկին ամուսնանայ՝ առանց դադրելու քահանայագործութենէ եւ կամ առնեն իր կրօնական աստիճանը եւ ազատ թողուն զինքը։

ԿԱԹՈՂ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ

Սամսոնէն առաջն. փոխանորդ Գարեգին քհն. կը հեռագրէ թէ տեղւոյն կաթող. պատգամաւոր ընտրուած է։ Ասկէ զատ առաջնորդ. փոխանորդը յայտարարելով թէ՝ առաջնորդական ընտրութիւնը կարեւոր է, ընտրական հրահանգ եւ ընտրելիներու քառապատիկ ցանկ կը խնդրէ։ Պատրիարքարանէ հարկ եղած հրահանգը ղրկուեցաւ։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի օր, Բերա, Շահինեանց բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ մեր համակրելի աշխատակից եւ ծանօթ բանաստեղծ Եղուարդ էֆ. Գոլանճեանի նշանախօսութիւնը՝ Օր. Ատրինէ Շահինեանի հետ, ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականներուն։ «Արեւելքի Բոցեր»ուն հեղինակը ծանօթ է հայ գրական աշխարհին իր քերթողական աւիւնովը, իսկ Օրիորդ Շահինեան Գատը Գիւղի Արամեան վարժարանի շրջանաւարտներէն՝ շնորհալի հայուհի մըն է որ իր բազմադիմի ձիրքերովը ամէն զինքը ճանչցողներուն համակրելի եղած է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

……

Միտիլինի մօտերը կարգ մը օտար մարտանաւեր տեսնուած են, բայց ստուգուած չէ թէ ո՛ր տէրութեան կը պատկանին, որովհետեւ գիշերը անյայտ եղած են։

⁂ «Թայմզ» հաւանական կը գտնէ որ մեծ տէրութիւնները հաւաքական միջամտութիւն մը ի գործ դնեն, երբ խաղաղութիւնը ծանրապէս վտանգուի։

⁂ Անգլիական, գերմանական, ռուսական եւ աւստրիական դեսպանները արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցեցան։ Աւստրիական դեսպանը վարչապետին հետ տեսակցեցաւ։

⁂ Նախկին ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյ փափաք յայտնած է Կարմիր Մահիկի մարմնոյն հետ Տրիպոլիս երթալ։

⁂ Բրէվէզայի ջուրերուն մէջ իտալական երկու մարտանաւեր նշմարուած են։ Կը վախցուի որ պատերազմական գործողութիւններ ընեն։

⁂ Երեսփ. Ժողովի Իթթիհատական մարմինը հինգ երեսփոխաններէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկէ եւրոպական մեծ մայրաքաղաքները։

ԻԹԹԻՀԱՏԻ ՆԻՍՏԸ

Իթթիհատի խորհրդարանական կուսակցութիւնը երէկ գումարուելով իր դիւանը կազմեց սապէս.— Այտընի երեսփոխան Սէիտ պէյ՝ Ա. ատենապետ Բ. ատենապետ՝ Հանրօգուտ շինութեանց նախորդ նախարար՝ Հալաճեան էֆ., Հալէպի երեսփոխան՝ Ճէհատ պէյ, Զօրումի երեսփոխան՝ Մունիր պէյ եւ Էնկիւրիի երեսփոխան՝ Հոճա Մուսթաֆա էֆ.։ Վարչական պաշտօնեայ՝ Շէմսի եւ Պահա էֆէնտիներ. Խորհրդական Ֆուատ Խուլուսի պէյ եւ գանձապահ Շէվքէթ էֆ.։ Տրիպոլսոյ նախորդ կուսակալ Իպրահիմ փաշա բացատրութիւններ տուաւ Հաքքը փաշայի մասին եղած ամբաստանութեանց համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Պաշտօնապէս կը հերքուի ներքին գործոց նախարարին հրաժարական տուած ըլլալը եւ Ֆէրիտ փաշայի անոր յաջորդելը։

ՈՂՈՂՈՒՄ

Սիւլէյմանիէի (Մուսուլ) մէջ հեղեղատար անձրեւներու հետեւանքով բազմաթիւ տուներ եւ կամուրջներ փլած են։

ՊԱՀՐԻԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

6000 ատէտ նումունէսի կիպի հասըր սիփարիշինի.

Թէրսանէի ամիրէ իչուն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումի օլան պալատէ մըգտարը մուհարրէր հասըր սիփարիշինի մուզայէտէյէ քօնուլմուշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն շէրայիթի անլամագ իչուն հէր կիւն վէ մունագասայա տախիլ օլմագ իչուն իսէ իհալէ կիւնի օլան Թէշրինի էվվէլին 30ունճու ճումա էրթէսի կիւնի նիսֆ թէմինաթ աքչէլէրիլէ պէրապէր սաաթ օն պուչուգտա Թէրսանէի ամիրէ տէ պուլունան Պահրիէ Նէզարէթի թէջհիզաթ գօմիսեօնունա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 Թըշրինի էվվէլ 327 3—1

⁂

Ալիպէյ վէ Օրխանիէ զըրհլըլարընըն գազղանլարը աճէլէթէն պօրուլարընըն պիրինճի գազղան պօրըլարընըն իսթիհսալի իչուն մունագասայա վազ օլունմուշ օլտուղունտան սաիր ... գազղան պօրըլարընըն սիփարիշինէ մունագասայա օլունան մուտտէթի րումի Թէշրինի էվվէլին 25ինճի ճումա էրթէսի կիւնինէ գատար թահտիտ օլունմուշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն Պահրիէ Նէզարէթի թէջհիզաթ գօմիսեօնունա մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

8 Թըշրինի էվվէլ 327 3—3

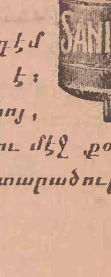
ՍԱՆԻԹՕՐ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ ՔՕԼԵՐԱՅԻ ԴԷՄ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն եւ թէ տուներուն մէջ գործածուած սոյն կործիքը, որ շատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, գարշահոտութեան առաջքը կ'առնէ եւ ամէն տեսակ միքրոպները բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը զուարթութիւն կուտայ մարմնոյն։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է։ ՍԱՆԻԹՕՐԻ շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քօլէրա, թիֆօ եւ ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ ազդեցիկ գործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ մնայ պակաս ըլլալու ո՛չ մէկ տունէ, դպրոցէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ եւ նոյն իսկ ճամբիներէ ու միզանոցներէ։

Ղալաթիա, Պալըգ Բազար, Էնսոմաթարխի խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 1—36

ՏԵՂԱԿԱՆ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
Գ. Տ. ՏՕՏՕՖՈՒԼՕՍԻ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ԳԸՐԳ ՔԻԼԻՍԷ

Եւրոպական կատարելագործութիւններով օժտուած սոյն Գործարանին մէջ ամենավերջին դրութեամբ եւ զուտ խաղողէ կը պատրաստուին տեղական ոգելից ըմպելիներ, ինչպէս Քօնեաք, Տիւզ օղի, Մասթիքա, Րուսօլ, Էլիքսիր, Վինչէյի քօնեաք, Խուրմալիէ, Ծծմբաւոր քաղցու (չիրա), Հին Ճինիներ, Րաքի (բէքմէզ), վերջապէս ամէն տեսակ առողջարար ըմպելիներ։

Կեդրոնատեղին է Սիրքէճի, Մուրատիյէ ճաստէսի Թրամուէյի կայարանին կից, մեծ մթերանոցը։

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԼՕՐԻՏԻՍ

Քոլերայի ներկայ համաճարակին առեն կը յանձնարարուի գործածել միայն նախարդ. ըմպելիներ։

52—26

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ՆԷՍԹԼԷ
շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեաններու ամենազուտ կաթով պատրաստուած է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ամենէն սննդարարն է եւ իր համը ամէն տեղ գնահատուած է։

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՎԱՐՁՈՒ

Օրթաքէօյ, գեղատեսիլ դիրքի մը վրայ կառուցուած ընդարձակ տան մը մէջ վարձու կը տրուին մէկ կամ երկու հանգստաւէտ սենեակ։ Առողջարար օդ եւ ծովահայեաց տեսարան։ Դիմել Արեւելքի խմբագրութեան։

ԱԶԴ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Վարչական Խորհուրդը՝ որոշած ըլլալով գանձել Դրամագլխուն երկրորդ քառորդը, այն է՝ իւրաքանչիւր բաժնեթուղթին 1.25 օսմ. ոսկին, ինչպէս եւ 5 դրշ.—դրոշմ եւ ծախք— ամէն մէկ բաժնեթուղթի համար, կը խնդրէ յարգելի բաժնետէրերէն որ էն ուշ՝ մինչեւ յառաջիկայ 1)14 դեկտեմբեր կատարեն այս վճարումը՝ Ընկերութեան Կեդրոնատեղին, Սթամպուլ, Պախչէգաբուլու Խան կամ Օսմանեան Կայսերական Դրամատան Ղալաթա, Սթամպուլ, Բերա եւ նոյն դրամատան գաւառի գործակալութիւններուն։ Բաւարարնակ բաժնետէրերէն ջերմօրէն կը խնդրուի որ ո եւ է շփոթութենէ խուսափելու համար, իրենց վճարումները ընեն հոն՝ ուր տեղի ունեցած է ստորագրութիւնը։ 4—3

ՊԱՀՐԻԷ ՆԷԶԱՍԷԹԻՆՏԷՆ

Գաբալը զարֆ ուսուլիլէ մէվգիի մունագասաա գօնըլտուղը էվվէլճէ իլան իլան խոլէն Պահրիէ մէրքէզ խասթախանէսի էմրազը խարիճիէ բավիյօնիլէ տէրտէսթ ինչա պուլընան քիմեա վէ պագթէրիօլօժի լապօրաթօրլարը աթիրէլէրինին թէսէննիւհի իչուն իգթիզա իտէն գալօրիֆէր թէրթիպաթը իմալաթընըն էվվէլ մուահէտէ գատար պիր թալիպ զուհուր իթմէմէսինէ պինաէն մունագասա մուտտէթի րումի Թէշրինի էվվէլին 30 պէշինճի ճումա էրթէսի կիւնինէ գատար թահտիտ օլունմուշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն պէր մուճիպ շարթնամէ վէ թարիֆնամէ մէզքիւր գալօրիֆէր վէ գազղան վէ թէֆէրրուաթ սաիրէսինին իմալ վէ մահալլէրինէ վազ վէ ինշասընա թալիպ օլանլարըն հէվմը մէզքիւրտէ Պահրիէ Նէզարէթի թէջհիզաթ գօմիսեօնունա կէլմէլէրի վէ հէր կիւն թէքլիֆնամէլէրինի մէզքիւր գօմիսեօնա թէվտի էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

2 Թըշրինի էվվէլ 327 3—2

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19
ԷՊՈՒ ԱՂԱՋԱՏԷ ԷՖՈՒՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ՆԱՐԱՓ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպերիական, Դանիոյի անխարդախ իւղերը եւ առանձին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ղ ետաստղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։ 33—50

ՏՕՔԹ. Ա. ԱՐԵՒԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱԶՆՆԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԷ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Արտաքսման Կայէնեֆօ. Բերա Թէբէ.Պաշի
14—50

ԱՖԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ԱՍՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
ԴԱՍԱԺ Տ'ԷՕՐՕՐ, ԹԻՒ 18
28—30

ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆԳՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊՈԼԻՍ,
Ֆինճանճըլար Եօգուշու, թիւ 31, 33, 35 եւ 37

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
ԲԵՐԱ, Բասաժ տ'Անաթօլի
ՂԱԼԱԹԻԱ, Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 14, Թիւնէլին քով
ՊՈԼԻՍ, Սուլթան-Համամ, թիւ 3

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
Գորգ, Նկարէն թուղթեր, Մուշամպա, Լինօլէօմ, Ասեղնագործուած սփռոցներ, Ուղեւորութեան ծածկոյթներ
Ամէն տեսակ վարագոյրներ, Աղուափետուրներ

7—18

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجاريه عثمانيه
SOCIÉTÉ COMERCIALE OTTOMANE
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԵՐՊՈՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԵՆ
ՍԹԱՆՊՈՒԼ, ԴԱԹԸՐՃԸՕՂԼՈՒ ԽԱՆ

Հայկական այս դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխատուութիւններ՝ առեւտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտաթուղթերու, ապրանքներու եւ բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ եւ հեռագրական վճարումի հրամաններ՝ ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ եւ կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր եւ պարտաթուղթեր, թէ՛ մեր եւ թէ բոլոր օտար հրապարակներուն վրայ, ինչպէս եւ օտար դրամներ։

Կը զեղչէ եւ կը գնէ առեւտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր եւ կտրօններ։

Կ'ընդունի դրամական աւանդներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առեւտրական տեղեկութիւններու համար՝ լաւագոյն կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Խնայողութիւնը մեր համայնքին մէջ քաջալերելու համար կ'ընդունի 25 ղրուշէն սկսելով գումարներ։

Դրամատունս կը կատարէ նաեւ թէ՛ իր հաշւոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ եւ թէ ուրիշներու հաշւոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու եւ ապրանքներու գնում, վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում եւ արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական եւ թէ օտար տուներու։

Կը կազմէ առեւտրական եւ ճարտարարուեստական ընկերութիւններ եւ կը մասնակցի անոնց։ Կ'ընէ հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

ارسلانلى بيوك موبليا فابريقه‌سى
لئون ژ. فريدمان
استانبول محمود پاشا نومرو ١٠٢

لئون ژ. فريدمانك بيوك موبليا فابريقه‌سى، استانبولده محمود پاشاده ١٠٢ نومروده كندى مالى اولان خان ايچنه نقل ايدلمشدر. كرك كندى فابريقه‌سنده وكرك اوروپا فابريقه‌لرنده اك صوك موده اوزرينه اعمال ايدلمش هر درلو موبليا و اشيانك نفاستى، ظرافت ومتانتنى اكلامق ايچون، بركره مذكور مغازه وفابريقه‌يى زيارت ايتمك كفايت ايده‌جكى محترم اهالى‌يه عرض اولنور.

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԼԷՕՆ Ժ. ՖՐԻՏՄԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 102

Լէօն Ժ. Ֆրիտմանի կարասիներու մեծ վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ իր սեփական խանին մէջ հաստատուած է, Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, թիւ 102. կը բաւէ այցելել այդ հաստատութիւնները, գաղափար կազմելու համար անոր ճոխ մթերքին ու կարասիներուն այլազանութեանը վրայ, որոնց ամէնքն ալ նորաձեւ դրութեամբ պատրաստուած են թէ՛ իր գործարանին եւ թէ եւրոպական գործարաններու մէջ։

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

Յանձնարարութիւնները մեծ խնամով կը կատարուին։ Թէ՛ փոքրաքանակ եւ թէ մեծաքանակ վաճառում կ'ըլլայ։

36—2

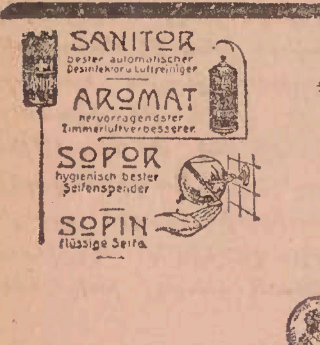
SANITOR
bester automatischer Desinfektor u. Luftreiniger
AROMAT
hervorragendster Zimmerluftverbesserer
SOPOR
hygienisch bester Seifenspender
SOPIN
flüssige Seife

SANITOR

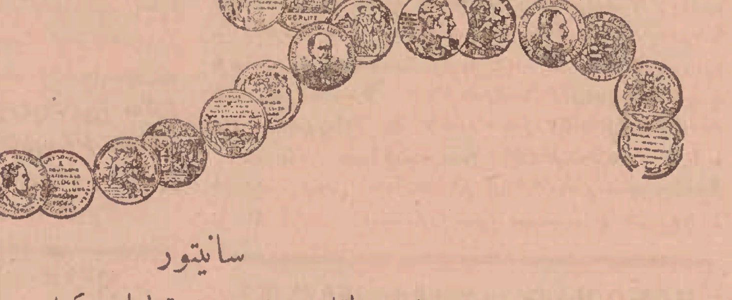

سانيتور
بتون خسته‌لقلره وخصوصيله قولرايه مكمل بر سلاح

اوروپانك كرك عمومى وكرك خصوصى محللرنده استعمال اولنه‌رق عمومك مظهر تحسينى اولان اشبو الت دافع تعفن اولمقله برابر هر درلو ميقروبلرى تلف ايدر كندوسنه مخصوص كوزل بر رايحه‌سى واردر.
سانيتور: حياتك محافظى اولمق اوزره اوروپانك هر طرفنده پك بيوك نام قزانديغندن بتون الركزده استعمالنى توصيه ايدرز.
سانيتور؛ قولرايه قارشى صوك بر تدبير اولمقله برابر تيفو خسته‌لغنك منعنده خادم ومؤثر بر دوادر.
سانيتورى خانه، مكتب، اوتل، فابريقه، خسته‌خانه كبى ازدحاملى محللر ايله ابدستخانه‌لرده مطلق بولنديرمليدر.
يالكز غلطه‌ده بالق بازارنده انوموتارخى خاننده ١١ نومروده (سوسيه‌ته سانيتور) اداره‌خانه‌سنده بولنور سپارش دخى قبول اولنور.

٢٣—٣٦

باب عالى جاده‌سى عثمان ذكى بكك پارس ترزيخانه‌سى موسملك صوك موده قماشلر ورود ايتمشدر.

پارسده برچوق زمان ترزيلك تحصيلنده بولندقدنصكره پارسده «پاده‌ووه» مكتبندن مأذون وپارس عموم ترزى اوسته‌لرى آقاده‌ميسى اعضاسندن وبرآلتون مداليه حائز بابعالى جاده‌سنده مسرت اوتلى قارشوسنده «عثمان ذكى» بكك ترزيخانه‌سنه مراجعت ايلمه‌لرينى مشكلپسند ذواته توصيه ايدرز.

ՕՍՄԱՆ ԶԷՔԻ, Բարիզեան Դերձակ

Երկար ատեն Բարիզի մէջ դերձակութեամբ զբաղած ըլլալով տեղւոյն Տէվլէ վարժարանէն վկայուած եւ ոսկի շքադրամ ստացած է։ Իր գործատեղին կը գտնուի Պապը Ալի ճատտէսի Մէսէրրէթ օթէլին դիմաց։ Նրբաճաշակներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք։

دار الفنون عثمانى طب فاكولته‌سى ديشجى
مكتبندن ديپلومه‌لى
كوش صويى، بك اوغلى ذكور خسته‌خانه‌سى
حربيهٔ شاهانه ودار الشفقه مكتبلرى

ديش طبيبى
محمد خداوردى

ديشلر ترقيات حاضرهٔ فنيه‌يه تطبيقاً تدا وصوك سيستم هر نوعى عمال اولنور.
اغرى حس اولنمقسزين ديش چكيلور.
هر كون اوكله‌دن اقشامه قدر سلطان احمد بلديه بغچه‌سى قارشوسنده‌كى معاينه‌خانه‌سنده چهارشنبه كونلرى فقرا مجاناً.

محترم وطنداشلريمزه

بالق بازارنده فرون اتصالنده عثمان زاده جمال الدين افندى، ممالك عثمانيه‌نك هر طرفلرندن حيله‌سز وغايتله نفيس ساده ياغلر ايله زيتون ياغلرى و اغز طاديله يمك مراقليسى اولان نفاسپرورانه مخصوص ارزاق سائره جلب ايتمش اولديغندن، اخوان وطنك رغبتلرينى تمنى ايدر. ١١٠

ديشلريكزى محافظه ايتمك ايسترسه‌كز
رفعت بسه صويى قوللانكز هر اجزاخانه‌ده بولنور

ՊԱՆՔ ՏԸ ԹԻՒՐՔԻ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ
ՔԱՋԱԼԵՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1325 ՆՈՅ. 18/1909 ԴԵԿՏ. 1 ԹՈՒԱԿԻՐ ԿԱՅՍ. ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 550.000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, ՊՈԼԻՍ, ԹԻՒՐՔԻԱ ԽԱՆ
Գործակալութիւն Բարիզի մէջ Բրօվանս փողոց, թիւ 17

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻ ԺԱՄԵՐ $9\frac{1}{2}$-4

Պանք տը Թիւրքին այս գործառնութիւններով կը զբաղի.
Ա. Ձեռնարկներու ճիւղ.— Վաճառականութեան եւ ճարտարագործութեան վերաբերեալ ամէն գործ, գործարաններու եւ անանուն ընկերութեանց հաստատում, հանրօգուտ շինութեանց մենաշնորհներ եւայլն։
Բ. Երկրագործական ճիւղ.— Երկրագործական ամէն տեսակ մեքենաներու, գործիքներու եւ արուեստական աղբերու ապառիկ վաճառում երկար պայմանաժամերով։
Դ. Առեւտրական ճիւղ.— Ներկայացուցչութիւն, քոմիսիոն, աւանդ։
Դ. Ապահովագրական ճիւղ.— Կեանքի, հրդեհի եւ ծովային ապահովագրութիւն։

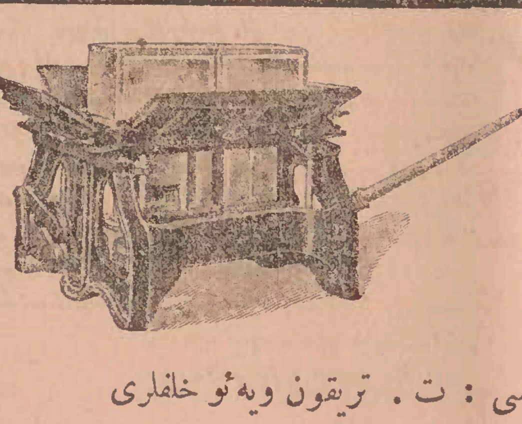

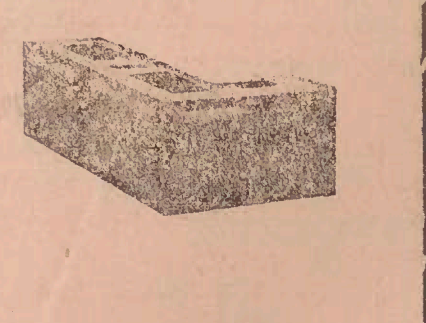

فرانسز مواد انشائيه مغازه‌سى: ت. تريقون ويه‌ئو خلفلرى
غلطه‌ده: مومخانه جاده‌سى نومرو ٦١
امور وانشاآت نافعه ايچون آلات وادوات وصنعى طاشلر اعمالنه مخصوص ماكنه‌لر

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹԵՐՈՒ
Թ. ԹՐԻՔՕՆ ՎԻԷՅՕ Յաջորդ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՄՈՄՀԱՆԷ, ԹԻՒ 61. 21—52

Հանրօգուտ շինութեանց եւ հանքերու յատուկ գործիքներ եւ արուեստական քարերու յատուկ մեքենաներ։

كافهٔ مواد مضره وازجمله «زاج ياغى» و«سقارين» كبى تركيباندن كليا عارى اولوب عكسنى فنا مدلل صورتده اثباته مقتدر اولانلره فابريقه ١٠٠٠٠٠ غروش اعطاسنى تعهد ايدرز..

قره‌جكر، بوبرك خسته‌لقلرى، نافع واعصابى تسكينه خادم «ليتنى» حاوى خالص كوزتپه صويندن وبرنجى شكردن معمول صحى غازوز..

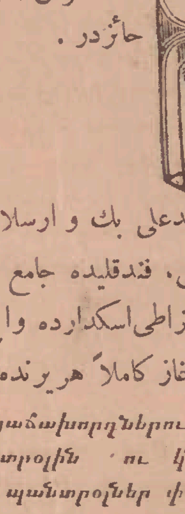

رغبت عموميه‌يه مظهر اولان غازوزلريمز بعض فابريقه‌لر طرفندن تقليد ايدلمكده وباندرولمزه مشابه باندرولر الصاق ايله فروخته چيقارلديغندن مشترين كرامك بالاده‌كى باندرول ومهره دقت بيورملرى مرجودر.

غازوزلريمز امور طبيهٔ ملكيه وصحيهٔ عموميه نظارت عليه‌سنك ٣٤٤٩ نومرو و ١٨ اغستوس ٣٢٦ تاريخلى رخصتنامه‌سنى حائزدر.

ديپولرى

عموم استانبول متعهدى توتونكركى قارشوسنده محمد على بك و ارسلان افندى.
غلطه‌ده يرآلتى جامع شريفى اتصالنده بوزجى قسطى، فندقليده جامع شريف قارشوسنده فسجى كامل، خاصكويده ترسانهٔ عامره قپوسى اتصالنده بقال استراطى اسكدارده واپور اسكله‌سنده ميخالاكينك ارضيه مغازه‌سى، صارى يار عثمانلى بقاليه شركتيله بوغاز كاملاً هر يرنده بولنور.

Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք վերեւ հրատարակուած պանտրօլին ու կնիքին վրայ, քանի որ կարգ մը գործարաններ պանտրոլին նման պանտրօլներ փակցնելով կազօզի շիշերուն, մեր պատրաստած կազօզներուն կեղծը կը պատրաստեն։ Մեր կազօզները լաւ ընդունելութիւն գտած են հրապարակին վրայ եւ առողջապահական վարչութեան կողմէ 3449 թուակիր արտօնագիր մը ստացած ենք 1306 օգոստոս 18ին։

Մեր կազօզներու մթերանոցները՝ Պոլիս ծխախոտի մաքսատան դիմաց Մէհմէտ Ալի պէյ եւ Արսլան էֆ., Ղալաթիա Եէր Ալթի ճամիի կից պուզճի Քոսթի, Ֆընտըգլը մզկիթին դիմաց ֆէսճի Քեամիլ, Խասգիւղ արքունի նաւարանի դրան կից նպարավաճառ Սթրաթի, Սկիւտար նաւամատոյցին վրայ Միխալաքիի մթերանոցը, Սարըեար օսմ. նպարավաճառներու ընկերութեան վաճառատունը եւ Վոսփորի ամէն կողմերը։

ՄԷՆԻՒԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆ Է
Օրական սպառումն է 60,000 քիլօ

Փնտռեցէք ՄԷՆԻՒԷՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք։

ՏՊԱՐԱՆ [illegible]
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՔՕՅԱՃԵԱՆ